

Politica publică

Cultura deschisă

Ediție bilingvă română-engleză

MINISTERUL
CULTURII

**Această politică publică a fost elaborată în cadrul proiectului
VIZIUNE STRATEGICĂ ȘI COERENTĂ PENTRU SECTORUL CULTURAL
(SIPOCA 709 / MySMIS2014+: 129541)**

Politica publică

Cultura deschisă

Colectivul de elaborare a politicii publice „Cultura deschisă”

Experți coordonatori: Alexandra DRAGOMIR; Răzvan BRĂILEANU; dr. Pîrvu IONICĂ
Experți: Daniel SĂUCA; dr. Valer RUS; Alexandru OPREA;
Ildikó PATAKI; prof. univ. dr. Delia MUCICĂ

Echipa UMP a proiectului „Viziune strategică și coerentă pentru sectorul cultural”
Experți management: Bogdan Ștefan TRÎMBACIU; Monica DRĂGAN;
Albertina NĂSTASE; Valentin SAVU; Diana CORJAN; Sandra ISBĂȘESCU;
Mirela BUNEA; Claudia CIOBANU; Claudia BODEA; Alexandru TOMA

Cuprins

Rezumatul propunerii de politică publică	5
Argumentarea pentru inițierea propunerii de politică publică	6
Scopul și obiectivele propunerii de politică publică	9
Descrierea opțiunilor de soluționare a problemei/problemelor identificate	14
Identificarea și evaluarea impactului	16
Metodologia de evaluare preliminară a impactului/selectarea opțiunii	21
Raportul consultării publice	23
Anexa - plan de acțiune	24
Măsuri postadoptare	38

Rezumatul propunerii de politică publică

Prezenta propunere de politică publică pleacă de la nevoia reală de atenuare a nivelului diferit de dezvoltare manifestat pe mai multe paliere în cadrul Sectoarelor Culturale și Creative (SCC), dintre care cele mai vizibile sunt urban/rural, public/privat sau import/export cultural. Intervenția asupra sectorului, la nivel guvernamental, crește potențialul de creativitate, cel puțin din

perspectiva contribuției subdomeniului IT. Practic, lipsa de acțiune contribuie la creșterea distanței dintre urban și rural în ceea ce privește creativitatea și accesul cultural, calitatea și conținutul infrastructurii. În același timp, păstrarea actualei stări de fapt va contribui la privarea unei părți importante a populației de acces la cultură, indiferent de formele de manifestare ale acesteia.

Scopul politicii publice este creșterea până în anul 2030 a numărului beneficiarilor cu acces la servicii și produse culturale diversificate și de calitate.

Obiectivul general al politicii publice, respectiv *garantarea accesului la cultură pentru toți, în mod nediscriminator și echitabil, este susținut prin următoarele obiective specifice:*

- Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțarea multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate;
- Asigurarea de specialiști ai operatorilor culturali cu competențe în comunicare în toate mediile și gestionarea infrastructurii aferente;
- Oferirea infrastructurii necesare unui acces adecvat și echitabil la produse și servicii culturale diverse pentru toți;
- Realizarea unei sinergii efective între cultură și educație, în folosul tuturor comunităților;
- Crearea de mecanisme și platforme de selecție și promovare a unei diversități mai mari a creațiilor culturale și creatorilor care să primească sprijin pentru o prezență activă în spațiul cultural național și european.

Opțiunile de soluționare a problemelor identificate sunt organizate pe trei straturi de intervenție guvernamentală, de la nivelul neimplicării totale până la nivelul maximei implicări. Analiza impactului a condus către opțiunea „intervenției parțiale”. Aceasta permite soluționarea provocărilor structurale care pun în pericol dreptul constituțional al cetățenilor de acces la cultură, lăsând comunităților locale,

creatorilor individuali și operatorilor culturali de drept public și privat posibilitatea de a găsi cele mai potrivite soluții pentru situațiile specifice.

Acțiunile concrete ale acestei intervenții privesc, în principal, următoarele aspecte: legislația muncii și protecției sociale, instruirea profesioniștilor din domeniul culturii și a publicului, îmbunătățirea infrastructurii culturale, comunicarea, diseminarea și distribuirea expresiilor culturale.

SECȚIUNEA 1

Argumentarea pentru inițierea propunerii de politică publică

◆ Care este problema care necesită acțiunea Guvernului?

În prezent, cultura României, în toate formele acesteia, este caracterizată printr-un nivel ridicat de segregare, manifestat pe paliere distincte:

- urban mare în raport cu urban mic în raport cu rural. Marile centre urbane concentrează majoritatea operatorilor culturali dintr-un județ, în timp ce comunitățile rurale sunt, în marea lor majoritate, lipsite de orice tip de operator cultural care să asigure o minimă ofertă;
- România este un importator net de cultură, în marea majoritate a sectoarelor culturale, cu excepția notabilă a patrimoniului cultural. În cinematografie, cultură scrisă sau muzică, accesul cultural este dominat autori și creații străine;
- diferențele importante între operatorii culturali de drept public și cei de drept privat. Operatorii culturali de drept public concentrează majoritatea elementelor de infrastructură fixă (sedii și spații pentru desfășurarea activităților culturale), în timp ce operatorii culturali de drept privat sunt mult mai flexibili și oferă venituri mai mari pentru creatori și personal cultural specializat;
- discrepanțele importante între diferitele sectoare ale culturii de drept public, reflectate, în special, în nivelul de salarizare;
- decalajele foarte mari între generațiile de beneficiari. Tinerii, cu mijloace financiare în general reduse, se plasează la extrema beneficiarilor de cultură digitală creată și oferită folosind tehnologiile societății informaționale, fiind, în egală măsură, prosumatori de cultură. Adulții și seniorii se situează la extrema beneficiarilor de cultură oferită prin modalități clasice, respectiv în spațiul fizic și al interacțiunii directe;
- nivelul scăzut de educație culturală, reflectat în lipsa de participare și implicare la un nivel redus al beneficiarilor, precum și în crearea unor

extreme ale expresiilor culturale, cu un decalaj foarte mare între o ofertă culturală dedicată unui public specializat și una care este expresia cantitativă a funcției de divertisment a culturii.

În plan general, se apreciază că un produs sau serviciu cultural ieftin sau gratuit permite accesul oricărui cetățean la acesta. În realitate, costul accesului la cultură nu este format doar din prețul unui bilet sau al unei cărți, ci și **din toate costurile asociate accesului** beneficiarului la produsul sau serviciul dorit. Distanța foarte mare dintre beneficiar și ofertantul de cultură, precum și lipsa mijloacelor sau a căilor de acces transformă un produs sau serviciu cultural gratuit într-unul prohibit sau măcar greu accesibil.

◆ Care sunt cauzele și efectele acestei probleme?

Decalajele dintre urban și rural s-au produs relativ repede, în perioada postcomunistă, ca efect cumulativ al câtorva cauze: creșterea autonomiei locale, reducerea finanțărilor guvernamentale, migrația internă și externă a populației. În decurs de aproape două decenii, locuitorii din localitățile rurale și mic-urbane s-au văzut lipsiți atât de operatori culturali locali, cât și de posibilitatea de avea acces la actul cultural în propria localitate. Practic, costul participării la cultură a devenit unul prohibitiv pentru cetățenii care locuiesc în comune și orașe mici.

În contextul cultural european și internațional, creatorii români s-au confruntat cu concurența creatorilor formați în culturi ale economiei de piață, mult mai bine adaptați regulilor cererii și ofertei și concurenței. Producătorii de cultură străină, susținuți sau nu de statele de origine, cunoșteau și au aplicat cu succes un marketing cultural agresiv, utilizând, aproape în timp real, noile tehnologii atât pentru creație, cât și pentru punerea în valoare a acesteia.

În ceea ce privește prezența culturii României în mediul internațional, se constată o partajare a competențelor de diplomație culturală între Institutul Cultural Român și Ministerul Culturii, cu o relativă lipsă de coordonare a eforturilor și inițiativelor. În plus, în cazul anumitor SCC-uri (cu o mențiune specială în cazul cinematografilei), reprezentativitatea a fost asigurată prin inițiative individuale și cu o adresabilitate limitată la publicuri avizate, cumva în afara interesului publicului larg.

Clivajul dintre „public” și „privat” este efectul unui cumul de factori care includ: cadrul normativ-juridic, care impune operatorilor de drept public o serie de bariere în dinamizarea ofertei culturale; constrângerile care afectează posibilitățile operatorilor de drept public de a se bucura de o mai mare mobilitate a resursei umane, de accesul la o resursă umană bine pregătită și dinamică; accesul limitat la infrastructura fizică pentru operatorii de drept privat, în special în ceea ce privește spațiile necesare desfășurării activităților proprii.¹

Pe lângă decalajul foarte mare dintre urban și rural în ceea ce privește accesul la cultură, se remarcă și diferențe semnificative între generații, de această dată pe fondul utilizării tehnologiilor specifice societății informaționale. Copiii și tinerii, cu competențe tehnologice sporite, folosesc cu o frecvență mai mare canalele informatice de comunicare a culturii, fiind și creatori de conținut în format digital. De cealaltă parte, adulții și seniorii, mai puțin obișnuiți să folosească rețele de informații și echipamente asociate, continuă să prefere televiziunea, radioul și formele „clasice” de comunicare a culturii. De asemenea, adulții și seniorii sunt, mai degrabă, beneficiari de cultură și mai puțin creatori de conținut.

◆ Prezentarea datelor statistice care susțin definirea problemei

În spațiul public, principalele practici de acces cultural sunt, în general: mersul la cinema, vizitarea muzeelor, vizitarea obiectivelor de patrimoniu, mersul la concerte și la spectacole de divertisment.

Spectacolele de operă, filarmonică sau de teatru sunt preferate mai rar. Cele mai mici rate de acces și participare culturală se înregistrează pentru bibliotecile publice și frecventarea galeriilor de artă.²

Unul dintre elementele de patrimoniu imaterial pe care oamenii îl recunosc mai puțin este reprezentat de meșteșugurile tradiționale. O astfel de realitate este explicabilă prin prisma faptului că interesul pentru muzici și dansuri populare este mai ridicat la nivel național din punctul de vedere al legăturii directe între creație și public.³

Din punctul de vedere al utilizării internetului pentru activități artistice și culturale, acest mediu este folosit în special pentru accesul la filme, seriale și muzică. Pe următoarele poziții, mediul online este mai bine reprezentat pentru accesul la informație multimedia sau pentru oferte/servicii.⁴

Un grad redus de deschidere a culturii afectează:

- a) publicul larg și comunitățile dezavantajate cultural. Societatea românească este fracturată pe falii specifice, în medii disparate, precum urbanul în raport cu ruralul, centrul în raport cu periferia, cetățenii cu venituri care le permit accesul la cultură în raport cu cetățenii cu resurse financiare reduse;
- b) copiii și tinerii. Dacă în mediul urban există o ofertă consistentă din punct de vedere cultural, nu același lucru se poate spune și despre copiii și tinerii din mediul rural, România fiind pe primul loc în Uniunea Europeană la rata abandonului școlar la vârste timpurii⁵;
- c) personalul operatorilor culturali. Angajații din instituțiile publice sau organizațiile de drept privat active în cultură și artă sunt concentrați îndeosebi în mediul urban, prezența și activitatea acestora în mediul rural sau în mediile defavorizate fiind extrem de redusă. Motivele variază de la lipsa locurilor de muncă, a oportunităților financiare sau profesionale de dezvoltare personală până la lipsa de pregătire a personalului și a creatorilor;
- d) artiștii și creatorii de conținuturi culturale și artistice. Persoanele active în cultură și artă din mediul independent sunt concentrate, de

1 În interiorul culturii de drept public, diferitele subsectoare au condiționări juridico-normative diferite, fapt care va fi rezolvat prin implementarea acestei politici.

2 Date statistice, indicatori de acces și informații relevante legate de accesul la cultură pe categorii se regăsesc în anexă.

3 Cultura imaterială este reprezentată la nivelul acestei propuneri de politică publică prin accesul garantat la noile tehnologii atât al operatorilor de drept public, cât și al celor privați, indiferent de forma lor de organizare juridică.

4 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pag. 736.

5 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220523-1>.

asemenea, în mediul urban, excepția fiind dată de puținii cei activi în zona meșteșugurilor și artizanatului, despre care lipsesc informații relevante;

e) personalul autorităților publice. Reformele succesive administrative au condus la reducerea semnificativă a personalului plătit din fonduri publice în mediul rural și în zonele defavorizate economic și social.

◆ **Ce implicații ar putea avea lipsa de acțiune guvernamentală în domeniu?**

Pe plan intern, opțiunea „fără intervenție” va conduce la creșterea decalajelor dintre comunități și grupuri, din punctul de vedere al accesului la cultură. În context european și internațional, va continua scăderea accentuată a competitivității culturii românești. Acestea sunt două dintre argumentele majore pentru care este necesară reprofesionalizarea personalului prin implementarea de politici publice menite să ducă la creșterea nivelului de acces la cultură. Deși potențialul de creativitate este ridicat, cel puțin privind din perspectiva contribuției

subdomeniului IT, societatea românească, în ansamblul său, nu reușește să valorifice acest potențial. Practic, lipsa de acțiune va contribui la creșterea distanței dintre urban și rural în ceea ce privește creativitatea și accesul cultural, calitatea și conținutul infrastructurii. Păstrarea actualei stări de fapt va contribui la privarea unei părți importante a populației de acces la cultură, indiferent de formele de manifestare ale acesteia.

În context european și internațional, România va rămâne un importator net de cultură, în toate segmentele acesteia, fapt care se va reflecta și la nivel economic, prin alocarea de sume pentru achiziția de produse și servicii culturale străine: film, carte, muzică ș.a.m.d. Un corolar important al inacțiunii este continuarea lipsei de atractivitate a destinațiilor turistice naționale în favoarea destinațiilor din străinătate. Nu în ultimul rând, capacitatea autorităților publice locale de a finanța punerea în valoare a moștenirii culturale și de a sprijini creația contemporană este, în general, redusă și cu efecte limitate în ceea ce privește creșterea competitivității ofertei culturale pentru publicul larg (respectiv, nivelul internațional/național față de nivelul local/regional).

SECȚIUNEA A 2-A

Scopul și obiectivele propunerii de politică publică

◆ Scopul propunerii de politică publică

Creșterea până în anul 2030 a numărului beneficiarilor cu acces la servicii și produse culturale diversificate și de calitate

Accesul la cultură înseamnă atât posibilitatea achiziției unui anumit produs/serviciu cultural, cât și posibilitatea de a ajunge, în mod direct și nemijlocit, la acesta. Pentru atingerea țintei propuse sunt necesare cinci mari tipuri de direcții de intervenție: disponibilitatea produselor/serviciilor culturale pentru orice posibil beneficiar, fără provocarea unei distanțe mari față de locul producerii actului de cultură; asigurarea resurselor și mijloacelor necesare pentru facilitarea creației culturale; existența unei resurse umane în domeniul producției culturale calificate și competente pentru a satisface cele mai diverse nevoi culturale; asigurarea unei diversități de produse/servicii culturale pentru cele mai variate niveluri de venituri ale publicurilor identificate; îmbunătățirea nivelului de informare și educație culturală.

◆ Obiectiv general

Garantarea accesului la cultură pentru toți, în mod nediscriminator și echitabil

Îndeplinirea obligației constituționale privind accesul la cultură se poate realiza astfel încât să ofere tuturor potențialilor beneficiari ai produselor/serviciilor culturale posibilitatea de a avea cultura pe care o doresc, în mod echitabil. Pentru aceasta, vor fi create și puse în aplicare mai multe seturi de măsuri, de natură juridică, fiscală, administrativă și de comunicare.

◆ Obiective specifice

OS 1. Crearea și îmbunătățirea mecanismelor financiare și administrative pentru finanțarea multiplă și diversificată (public-public, public-privat) a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate

Ținând seama de definițiile legale privind comunitățile și grupurile defavorizate, este necesară existența unui cadru de reglementare special, dedicat accesului la cultură. Specificul acestor comunități/grupuri impune existența unor prevederi legale care să permită finanțări publice din bugetele mai multor ordonatori de credite, finanțarea de tip public-privat și finanțarea privat-privat. Față de cadrul normativ existent, sunt necesare reglementări mai clare și mai precise referitoare la tipurile de activități care pot fi finanțate din mai multe surse, criteriile pe care trebuie să le îndeplinească comunitățile/grupurile defavorizate și mecanismele propriu-zise de finanțare, inclusiv în ceea ce privește eventualele facilități acordate finanțatorilor de drept privat. În paralel cu crearea legislației, este necesară o instruire la nivelul autorităților publice centrale și locale, astfel încât personalul acestora să poată aplica mecanismele de finanțare în mod unitar. De asemenea, este necesar să fie creat un sistem de centralizare, la nivel național, a finanțărilor disponibile, a documentației tip, acordarea și primirea de finanțări și a sistemelor de finanțare propriu-zise. Se anticipează ca legislația necesară să fie creată până la finalul anului 2 al intervalului de programare, sistemul centralizat, la nivel național, până la finalul anului 3 al intervalului de programare, iar instruirea personalului până la finalul anului 4.

OS 2. Asigurarea de specialiști ai operatorilor culturali cu competențe în comunicare în toate mediile și gestionarea infrastructurii aferente

Creșterea accesibilității publicului la activitățile culturale este condiționată de o comunicare adecvată: ținută corect, folosind și canalele potrivite. Deoarece numeroase organizații culturale, publice sau private, nu au mijloacele necesare pentru a avea specialiști în comunicare,

se vor crea și pune în aplicare măsuri specifice. În primii 2 ani ai intervalului de programare va fi creată o platformă centralizată în care vor fi incluse resurse de învățare și modele de mijloace de comunicare.

În paralel cu crearea infrastructurii, până la finalul anului 3 al intervalului de programare va fi creat cadrul normativ necesar optimizării utilizării resursei umane. Astfel, pentru a acoperi deficitul de personal în zonele cu o populație redusă sau în care autoritățile publice locale nu au resursele și mijloacele necesare pentru a avea propriii salariați, autoritățile publice de la nivel județean, respectiv de la nivel național, vor angaja, pregăti și plăti personalul care să își desfășoare activitatea pentru alte instituții publice decât cele din subordinea directă a autorităților județene sau naționale.

OS 3. Oferirea infrastructurii necesare unui acces adecvat și echitabil la produse și servicii culturale diverse pentru toți

Există două tipuri de infrastructură: la nivelul operatorului cultural și la nivelul beneficiarului. Pentru operatorii culturali, până la finalul anului 3 al intervalului de programare vor fi create mecanismele juridice, financiare și administrative care să asigure spații, echipamente și dotări. Pentru beneficiari, până la finalul anului 5 al intervalului de programare vor fi create mecanismele juridice, financiare, administrative și tehnologice pentru asigurarea existenței rețelelor de comunicații și a spațiilor care să faciliteze comunicarea localizată a produselor și serviciilor culturale.

OS 4. Realizarea unei sinergii efective între cultură și educație, în folosul tuturor comunităților

Acest obiectiv pornește de la premisa, dovedită de altfel și în context european, că cele două sectoare sunt complementare. Procesul educațional va integra progresiv semnificativ noile tehnologii, iar cultura și arta pot contribui la atingerea obiectivelor învățământului modern. Nevoia de a interconecta la modul real cele două sectoare aduce beneficii în creșterea calității vieții în ansamblul ei, dar și în constituirea unui viitor durabil. La acestea se adaugă factorul de incluziune socială și eliminarea disparităților,

inclusiv în domeniul utilizării noilor tehnologii. Investițiile comune celor două sectoare în infrastructura digitală vor facilita o dezvoltare coerentă a întregii societăți.

OS 5. Crearea de mecanisme și platforme de selecție și promovare a unei diversități mai mari a creațiilor culturale și creatorilor care să primească sprijin pentru o prezență activă în spațiul cultural național și european

Platformele existente pentru comunicarea creațiilor specifice mediului digital sunt, pe de o parte, diverse și, pe de altă parte, în anumite cazuri, costisitoare pentru creatorii debutanți. Aceste două caracteristici fac ca succesul de public al creațiilor să fie decis, în cele din urmă, de acțiunea unor algoritmi, iar calitatea culturală intrinsecă să treacă pe plan secund sau să nu fie, în majoritatea cazurilor, relevantă. De aceea, se anticipează ca până la finalul anului 4 al intervalului de programare să existe următoarele:

- cadrul normativ juridic care să permită finanțarea creării și funcționării unor platforme digitale deschise, destinate promovării creațiilor, accesibile în mod gratuit creatorilor și publicului;
- un mecanism concurențial și deschis, dedicat creatorilor, care să permită selecția și, apoi, finanțarea promovării pe piețe culturale internaționale a creațiilor.

◆ Obiective operaționale

OO 1. Crearea unei platforme naționale funcțională pentru promovarea și administrarea programelor de finanțare publice și private dedicate activităților culturale și creatorilor

Platforma națională dedicată programelor de finanțare ale autorităților și instituțiilor publice, aflată în curs de creare la data elaborării prezentei propuneri de politică publică, va fi extinsă până la finalul anului 3 al intervalului de planificare, pentru a putea include și oportunitățile de finanțare acordate de organizațiile de drept privat. Înregistrarea acestor oportunități de finanțare se va realiza în mod voluntar și gratuit.

OO 2. Deschiderea finanțării private către operatorii culturali independenți și către creatori

Organizațiile de drept privat care implementează programe de finanțare proprii, în special în cadrul unor politici de responsabilitate socială a corporațiilor, nu reușesc să ofere o vizibilitate și o adresabilitate semnificativă pentru organizațiile private de mici dimensiuni sau pentru creatorii independenți. Până la finalul anului 2 al intervalului de programare vor fi aprobate și puse în aplicare acele acte normative care să crească interesul finanțatorilor de drept privat pentru o abordare diferită a propriilor programe de finanțare, în beneficiul operatorilor culturali mici și al persoanelor fizice. Una dintre posibilele modalități concrete este acordarea unor facilități fiscale pentru finanțatorii care acceptă abordarea propusă. O abordare similară urmează a fi pusă în practică pentru operatorii economici de drept privat care pun la dispoziția organizațiilor culturale sau creatorilor individuali, cu titlu gratuit, infrastructură fizică și echipamente necesare punerii în practică a inițiativelor culturale.

OO 3. Facilitarea finanțării din mai multe surse, publice și/sau private, naționale și internaționale

Finanțarea din mai multe surse (**cross-funding**) este importantă atât pentru organizațiile de mici dimensiuni sau fără suficiente surse de venit proprii, cât și pentru inițiativele culturale de mare anvergură. Până la finalul anului 4 al intervalului de programare vor fi adoptate sau modificate prevederile legale care să clarifice și să simplifice modalitățile pentru finanțarea din mai multe surse ale aceleiași inițiative culturale. Se vor avea în vedere, cu precădere, aspecte referitoare la modalitatea de înregistrare și raportare a finanțării multiple din mai multe surse publice, naționale sau ale Uniunii Europene.

OO 4. Crearea de programe de instruire periodică, cu caracter obligatoriu, în domeniile culturale pentru angajații operatorilor culturali de drept public și privat și pentru creatori și lucrătorii culturali, așa cum sunt definiți în legislația relevantă

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare vor fi modificate prevederile legale referitoare la formarea profesională a salariaților, astfel încât obligația legală referitoare la formarea profesională să fie însoțită de sancțiuni. În același interval va fi creat cadrul normativ care să faciliteze accesul creatorilor la programe de formare profesională. În cazul acestora din urmă, se va avea în vedere existența unor mecanisme financiare și non-financiare prin care costurile instruirii să fie acoperite din bugete publice sau din finanțări acordate de organizații de drept privat. În cadrul acestor mecanisme va fi inclus și un sistem de burse și granturi pentru creatori, finanțat din surse de drept public și de drept privat.

OO 5. Crearea unor mecanisme de verificare și validare a competențelor dobândite în urma instruirii, folosind instrumente de măsurare a rezultatelor și impactului activităților asociate competențelor

Verificarea și validarea calității competențelor dobândite în urma formării profesionale se va realiza, până la finalul anului 5 al intervalului de programare, prin crearea și aplicarea unor instrumente indirecte de măsurare a eficienței și eficacității formării profesionale. Aceste instrumente de analiză multifactorială vor viza măsurarea impactului instruirii asupra performanței operatorilor culturali și a creatorilor, într-o manieră similară cu măsurarea eficienței și eficacității investițiilor în infrastructura fizică sau în echipamente și dotări. Astfel, se va realiza corelarea competențelor cu activitățile organizațiilor și creatorilor.

OO 6. Înființarea unui corp de facilitatori independenți, cu activitate la nivel micro-regional, care să asigure și să faciliteze crearea și mobilitatea produselor și serviciilor culturale în mediile defavorizate - rural, mic urban, periferic urban sau comunități cu populație aparținând preponderent unor minorități defavorizate

Pentru acoperirea deficitului de personal din domeniu, care să deservească beneficiari din comunitățile defavorizate cultural, până la finalul

anului 6 al intervalului de planificare vor fi create și puse în aplicare, etapizat, mecanismele juridice, financiare și administrative prin care:

- să fie sprijinită formarea inițială (până la nivel ISCED 6 – master) și stabilirea în zone defavorizate a personalului dedicat domeniului cultural. Instrumentele necesare vor viza: finanțarea studiilor de la bugetele publice, cu obligația beneficiarilor de a se stabili și a-și desfășura activitatea în anumite zone defavorizate; obligația autorităților publice locale de a pune locuințe la dispoziția acestora;
- prin implicarea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL), va fi identificat necesarul de resursă umană în comunitățile defavorizate. Va fi creat un corp național de facilitatori independenți, cu statut de salariați ai Ministerului Culturii, stabiliți în localități, care, din punct de vedere geografic, se află în apropierea a mai mult de două zone defavorizate.

OO 7. Dezvoltarea unor programe guvernamentale dedicate sprijinirii financiare și non-financiare a inițiativelor private care oferă produse și servicii culturale în comunitățile lipsite de infrastructură culturală și/sau depopulate

Până la finalul anului 3 al intervalului de programare se anticipează existența cadrului normativ care să permită acordarea de sprijin public pentru inițiative private dedicate comunităților aflate în risc de excluziune culturală. Se vor urmări, cu precădere, mecanisme de sprijin non-financiar și o identificare clară a comunităților aflate în risc de excluziune culturală. De asemenea, se va acorda prioritate inițiativelor de tip **cluster** și unor criterii de evaluare care să pornească de la standarde minime din punct de vedere tehnic și al resurselor umane.

OO 8. Asigurarea și utilizarea cu titlu gratuit a infrastructurii culturale de drept public disponibile de către operatorii culturali de drept privat, pentru activități non-profit, și pentru creatori, pentru o durată de cel puțin 10% din timpul normal de utilizare

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare urmează a fi modificată legislația referitoare la finanțarea utilizării infrastructurii culturale de drept public de către operatorii culturali de drept privat și de către creatori.⁶ Detalierea vor viza acele cheltuieli care, în mod obișnuit, sunt realizate pentru desfășurarea activităților culturale, altele decât cele curente.

OO 9. Finanțarea reabilitării infrastructurii fizice a operatorilor culturali publici și privați pentru respectarea țintelor Uniunii Europene referitoare la economia verde, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare vor fi identificate nevoile de reabilitare, modalitățile tehnice de realizare și vor fi create mecanismele de finanțare pentru aceasta. Se va urmări ca îmbunătățirea eficienței energetice să se realizeze folosind abordări individualizate, adaptate condițiilor locale, și se va acorda prioritate soluțiilor tehnice care folosesc tehnologii și materiale regenerabile, inclusiv tradiționale. Până la finalul intervalului de programare se anticipează reabilitarea tuturor elementelor de infrastructură fizică destinate activităților culturale.

Implementarea de programe care susțin și asigură reducerea amprentei de carbon a evenimentelor și manifestărilor culturale, atât ale operatorilor culturali de drept public, cât și privați. De asemenea, până la finalul perioadei de programare se vor implementa programe pentru alimentarea cu energie din surse regenerabile, utilizarea de materiale prietenoase cu mediul înconjurător, reciclarea și reutilizarea materialelor, producerea cât mai redusă de deșeuri rezultate în urma activităților culturale.

OO 10. Implementarea de programe culturale dezvoltate special pentru comunitățile defavorizate - rural, mic urban, periferia urbanului mare, minorități, imigranți, inclusiv pentru românii aflați în afara granițelor

6 Funcționarea instituțiilor culturale publice este realizată prin bugetul de stat/local. Modificarea legislației aferente presupune, printre altele, dreptul instituțiilor publice de a aloca resurse de infrastructură și de personal în beneficiul operatorilor culturali de drept privat, prin intermediul legislației existente referitoare la parteneriatul public-privat.

Până la finalul anului 2 al intervalului de programare, prin intermediul consultării dintre Ministerul Culturii și autoritățile publice locale, vor fi identificate, în mod concret, grupurile țintă, nevoile acestora și resursele materiale și umane necesare pentru crearea de programe culturale dedicate grupurilor defavorizate cultural. Se va urmări, cu prioritate, optimizarea utilizării resurselor existente, inclusiv prin implicarea unor persoane din acele grupuri. Până la finalul intervalului de programare se anticipează existența acelei oferte culturale care satisface în modul cel mai adecvat nevoile culturale ale grupurilor defavorizate.⁷

OO 11. Implicarea activă a comunităților locale, inclusiv prin intermediul voluntarilor, în dezvoltarea și distribuirea de conținuturi creative

Până la finalul intervalului de planificare operatorii culturali de drept public vor utiliza cel puțin 15% din resursa umană necesară comunicării conținuturilor creative prin intermediul voluntariatului. Implicarea va viza, în mod explicit, operațiunile suport (organizatorice și tehnice), voluntarii provenind din rândul elevilor, studenților, seniorilor și ai altor membri ai comunităților locale.

⁷ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/8917b14349af013a8555f58aeda30f07.pdf>, pag. 22.

SECȚIUNEA A 3-A

Descrierea opțiunilor de soluționare a problemei/problemelor identificate

◆ Opțiunea non-acțiune

Lipsa intervenției va adânci disparitățile în accesul la cultură existente în prezent. Comunitățile rurale și mic urbane, cu mijloace financiare reduse, vor fi în continuare în imposibilitatea de a oferi fie și un minim de produse și servicii culturale. Această realitate este evidențiată din faptul că aceste comunități sunt dependente de sprijinul financiar guvernamental. Pe cale de consecință, sunt puse în pericol chiar și expresiile culturale tradiționale de relevanță locală. În egală măsură, lipsa intervenției va afecta și starea patrimoniului cultural construit de pe teritoriul acestor comunități, autoritățile locale fiind lipsite de capacitatea financiară sau operațională necesară conservării, restaurării și punerii în valoare a acestuia.

Alături de membrii comunităților locale dezavantajate, lipsa intervenției guvernamentale va afecta negativ și grupurile sociale dezavantajate: persoane cu dizabilități, minorități etnoculturale, migranți. Operatorii culturali nu dețin în totalitate infrastructura necesară pentru a satisface nevoile persoanelor cu dizabilități. În ceea ce privește minoritățile, nevoile culturale specifice ale acestora vor fi periclitate prin lipsa condițiilor și infrastructurii de bază: spații, echipamente, dotări.

Autoritățile locale și organizațiile sunt puțin pregătite pentru a oferi imigranților o viață culturală corespunzătoare, care să permită integrarea în societatea românească. În cazul românilor emigrați sau, în general, al românilor aflați în afara țării, responsabilitatea satisfacerii nevoilor acestora aparține Statului Român, prin autoritățile și instituțiile publice centrale.

Absența unei intervenții guvernamentale semnificative și bine țintite nu va permite operatorilor culturali și creatorilor autohtoni să facă față importurilor culturale. Lipsa unor măsuri concrete de sprijinire și protejare a producției culturale autohtone va conduce la accentuarea pierderilor de patrimoniu cultural și, implicit, la reducerea atractivității turistice a României, la punerea în pericol a culturii tradiționale și a comunicatorilor acesteia, precum și la scăderea competitivității generale a creatorilor de pe teritoriul României.

◆ Opțiunea de intervenție parțială

Re-echilibrarea ofertei și accesului cultural pe întreg teritoriul țării, precum și garantarea reală a accesului la cultură pentru toți se pot realiza prin intermediul unor măsuri țintite, care să abordeze, în mod integrat, toate domeniile și subdomeniile culturii. O astfel de abordare, care respectă principiile subsidiarității și proporționalității, înseamnă, pe de o parte, măsuri de discriminare pozitivă, în beneficiul comunităților și indivizilor dezavantajați și, pe de altă parte, întărirea capacității SCC-urilor de autoreglementare și de integrare mai bună în fluxurile economice naționale și pe piețele culturale internaționale.

Subsidiaritatea înseamnă punerea în aplicare a acelor măsuri care vin să completeze, în mod durabil, resursele autorităților publice locale, ale operatorilor culturali de drept public și privat. Abordarea propusă urmărește dezvoltarea premiselor pentru crearea și comunicarea de produse și servicii culturale și mai puțin acordarea unor forme de sprijin limitate, punctuale și temporare anumitor categorii de beneficiari ai culturii.

Proportionalitatea înseamnă că intervențiile vor ține, în primul rând, de specificul Sectoarelor Culturale și Creative, astfel încât sprijinul să fie adecvat și necesar. În același timp, intervențiile vor fi ținute asupra acelor comunități și grupuri sociale care se confruntă cu cele mai multe provocări în ceea ce privește un acces real la cultură.

Intervenția guvernamentală presupune, în primul rând, crearea de mecanisme și sisteme juridice, financiare și administrative care să permită operatorilor culturali și creatorilor să își desfășoare activitățile cu cât mai puține constrângeri și cu o povară administrativă cât mai redusă. În al doilea rând, intervenția guvernamentală urmărește acoperirea deficitului de resursă umană pentru domeniul cultural, atât din punct de vedere cantitativ, cât și din perspectiva competențelor⁸ și abilităților specifice. În al treilea rând, măsurile propuse urmăresc și facilitarea achizițiilor de echipamente și dotări moderne, precum și creșterea gradului de adecvare al spațiilor destinate culturii la nevoile creatorilor și ale publicului.

Măsurile propuse urmăresc ca toate categoriile de public să aibă acces real la toate formele de creație cultural-artistică, în

mod echitabil. În cadrul acestui deziderat se regăsește și sprijinirea accesului publicului de toate genurile, din afara teritoriului țării, la produsele și serviciile culturale autohtone.

◆ Opțiunea de intervenție totală

Această opțiune presupune intervenția guvernamentală, centralizată, în toate aspectele vieții culturale: creație, circulație și acces. Autoritatea publică centrală își asumă toate responsabilitățile referitoare la nevoile culturale ale publicului, iar deciziile sunt ale autorității publice centrale. Aceasta este o abordare similară celor din statele totalitare sau iliberale. Comunitățile locale și grupurile sociale au satisfăcute acele nevoi culturale care sunt considerate relevante de către autoritatea publică centrală, care își desfășoară activitatea prin entități locale, cu atribuții și competențe stabilite de aceasta. Punerea în aplicare a unei astfel de opțiuni se face prin standardizare și uniformizare, la toate nivelurile. Tipurile de expresii culturale și modul de manifestare al acestora sunt decise de autoritatea centrală, prin intermediul unor mecanisme birocratice.

⁸ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/06/1cf4febedcf59992b59bb451926d9715.pdf>.

SECȚIUNEA A 4-A

Identificarea și evaluarea impactului

4.1 Impactul economic și asupra mediului de afaceri

◆ Impactul macroeconomic

Impactul macroeconomic estimat poate fi măsurat prin creșterea contribuției globale a SCC la indicatorii de dezvoltare sustenabilă, prin toate cele patru obiective specifice, asigurând deschiderea accesului la finanțări, pregătirea de specialiști, diversificarea ofertei inclusiv pentru acoperirea mediului rural.

Prin implementarea opțiunii parțiale, care presupune un efort comun al autorităților și instituțiilor publice în convergență cu mediul economic privat, respectiv alături de societatea civilă, se va permite reluarea creșterii economice, aflată pe un trend ascendent și înainte de pandemia COVID-19, însemnând un aport la Produsul Intern Brut în anul 2016 de 3,14%⁹. Numărul de angajați în SCC a crescut între anii 2011-2020 de la 162.374 la 265.524 de persoane. Ponderea numărului de angajați din SCC între toți angajații din România a crescut de la 3,7% la 5,3% între anii 2011-2020, dar rămâne cea mai redusă la nivelul Uniunii Europene.

Implementarea opțiunii intervenției parțiale, care include participarea în solidar a statului și a mediului economic privat sau al societății civile la compensarea lipsei ofertei culturale în mediile defavorizate din societatea românească va conduce la cel mai mare impact. Așa cum se arată și în „Analiza situației actuale a ecosistemului cultural”, nu există strategii pentru integrarea tinerilor în instituțiile publice de cultură, pe fondul reducerii

constante a numărului de posturi din SCC, care a condus la apariția unui clivaj între profesioniștii fără loc de muncă și angajații din sistemul public.¹⁰

◆ Impactul asupra investițiilor publice

Investițiile realizate în SCC ale României au cunoscut un trend ascendent constant, cu o creștere medie anuală de 8,7%. Astfel, dacă în anul 2011, activele imobilizate în SCC erau cuantificate la 11,2 miliarde de lei, această sumă a crescut la 23,1 miliarde de lei în anul 2020.¹¹ Asumarea integrală de către stat a acestor investiții va duce la relocare de activități economice, respectiv la distorsionarea piețelor.

Există decalaje importante la nivelul celor mai multe județe cu privire la finanțarea domeniului culturii în mediul rural în comparație cu mediul urban în defavoarea mediului rural, iar aceste decalaje sunt mai însemnate în partea de sud a țării. Autoritățile publice locale folosesc cu precădere Legea 350/2005, ce vizează în mod generic orice proiect non-profit de interes pentru comunitate, în detrimentul OG 51/1998, care este un act legislativ dedicat finanțării proiectelor culturale cu o concentrare a finanțării organizațiilor neguvernamentale culturale la nivelul consiliilor județene și municipiilor.¹² Toate acestea vor fi rezolvate prin alegerea opțiunii intervenției parțiale din Politica Publică „Cultură Deschisă”.

◆ Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Productivitatea muncii angajaților din SCC a crescut constant între anii 2011-2020, de la 40.791 la 57.825 de euro/număr angajați.¹³

⁹ UNESCO Culture for Development Indicators, Romania's Analytical Brief and Technical Report, INCF, 2019.

¹⁰ https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pp. 465-466.

¹¹ *Idem*, pp. 508-509.

¹² *Idem*, pp. 648-649.

¹³ *Idem*, pp. 503-504.

Aceste date financiare sunt obținute ca urmare a aportului semnificativ al sectorului privat (IT, publicitate, arhitectură), de aceea creșterea excesivă a rolului statului în domeniu ar conduce la scăderea productivității firmelor românești. Până la pandemia COVID-19, evoluția procentuală a rentabilității comerciale a crescut de la 4% la 13,6% între anii 2011-2020¹⁴. De aceea, orice intervenție brutală a statului în această piață ar conduce la afectarea rentabilității operatorilor economici.

O intervenție exclusivă a statului în domeniul culturii va conduce inevitabil la distorsionarea majoră a pieței culturale și a SCC, de aceea se recomandă optarea pentru implicarea mediului economic privat și a societății civile.¹⁵ SCC sunt un important angajator de forță de muncă, cu ritmuri de creștere superioare mediei naționale. Aceste sectoare prezintă o dinamică permanentă, reprezentând un mediu propice de dezvoltare a spiritului antreprenorial. Marea parte a societăților comerciale reprezintă întreprinderi mici și mijlocii, capabile să-și creeze noi piețe și să stimuleze accesul cultural și creativ.¹⁶

◆ Impactul asupra mediului de afaceri

Ponderea Valorii Adăugate Brute a Sectoarelor Culturale și Creative la Produsul Intern Brut a crescut constant, de la 2,74% în anul 2015 la 3,27% în anul 2019. În cifre absolute, se consideră că SCC au mai mulți angajați decât turismul, cu un raport de 245.000 la 180.000 persoane, o parte din acești angajați fiind foarte pregătiți pentru adaptare la noile tehnologii, obținute ca urmare a schimbării infrastructurii culturale.¹⁷

Există un context favorabil pentru creșterea cererii de bunuri și servicii culturale, respectiv creșterea accesului, stimulat de existența unor

programe de finanțare a mediului privat din SCC, care a condus la creșterea vizibilității SCC în ansamblu. Un factor important îl reprezintă existența unei forțe de muncă tinere și cu grad de educație și formare profesională superioare altor sectoare (de exemplu, celui industrial), astfel că există un real potențial de dezvoltare pe termen lung pe bază de creativitate și mai puțin pe investiții fizice (comparativ cu alte sectoare ale economiei naționale).¹⁸

◆ Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Cel mai mic număr de angajați în întreprinderi mici și mijlocii în cadrul SCC este în sectorul Patrimoniu Cultural, cu un număr de doar 339 de angajați în anul 2019. Majoritatea angajaților din SCC în mediul privat sunt în domeniile carte și presă (20,4%), audiovizual și media (17,1%) și publicitate (16,9%).¹⁹ De aceea, se estimează că impactul major al implementării acestei politici publice va avea loc în cazul opțiunii intervenției parțiale, în care atât statul, cât și mediul privat participă la preluarea acestui efort.²⁰ Modificarea regimului fiscal și apariția unor costuri suplimentare (în special legate de contribuțiile sociale) conduc la descurajarea declarării tuturor veniturilor și, astfel, la apariția unei piețe gri.²¹

◆ Impactul asupra serviciilor publice furnizate de instituțiile administrației publice centrale și locale

Prin crearea de proceduri și standarde, statul își asumă exclusiv suplimentarea sarcinilor pentru angajații proprii, dar și ridică standardele în piața resurselor umane. Oricare dintre opțiunile intervenției parțiale sau totale s-ar implementa,

14 *Idem*, pag. 505.

15 Pentru bunurile și serviciile culturale în perioada 2011-2020, balanța comercială este negativă. Deficitul comercial a scăzut cu circa 46% în perioada 2015-2020.

16 Începând cu anul 2015 și continuând până în 2020, comerțul exterior pentru sectorul de carte a înregistrat excedent comercial.

17 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pag. 479.

18 *Idem*, pag. 534.

19 *Idem*, pag. 481.

20 Atât în timpul crizei financiare mondiale din 2008-2009, cât și în timpul pandemiei COVID-19, se observă o reducere drastică a accesului cultural, precum și capacitatea întreprinderilor mici și mijlocii de a identifica surse de finanțare pentru supraviețuire organizațională. Criza în piața bancară și prezența altor instrumente financiare dedicate pentru finanțarea SCC a creat o criză de sistem resimțită până în prezent.

21 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pag. 534

rolul statului este cel mai important, prin gestionarea fondurilor și implementarea măsurilor care să conducă la îmbunătățirea serviciilor publice oferite de instituțiile și administrația publică centrală și locală. Ponderea cheltuielilor din bugetul de stat alocate Ministerului Culturii au scăzut constant în anii 2017-2020, de la 0,41% la 0,18%²².

Diferențele se situează în general între mediul urban și rural în finanțarea SCC, atât în privința cheltuielilor alocate domeniului culturii pe beneficiar, cât și ca procent din cheltuielile totale, provocând accentuarea decalajelor inter- și intra-regionale. Lipsa de acces la oferta culturală a populației rurale, împreună cu absența unei experiențe semnificative a exporturilor culturale și internaționalizarea conținuturilor, sunt în aceeași măsură rezolvate prin opțiunea a doua, cea a intervenției parțiale.²³

◆ **Cuantumul beneficiilor economice**

Evoluția procentuală a rentabilității economice între anii 2011-2020 a fost una constant pozitivă, cu o creștere de la 4,0% la 13,6%, cu procente peste medie în domeniul arhitecturii (24,5%), în condițiile cunoscute ale nevoii scăzute de resurse și a valorii adăugate specifice mari. Nu în ultimul rând, pe primul loc în topul rentabilității comerciale se află gestionarea monumentelor și clădirilor istorice, tocmai pentru că România nu investește suficient capital în protejarea acestei infrastructuri.²⁴ Implementarea opțiunii mediene, în care și statul, și mediul privat contribuie la atingerea obiectivelor propuse, va duce cu siguranță la un impact major. Oportunitățile concrete care pot fi valorificate prin implementarea opțiunii de intervenție parțială pot consta în creșterea și diversificarea ofertei culturale în raport cu dezvoltarea noilor tehnologii; creșterea numărului de colecții digitizate; diversificarea canalelor online de distribuție a ofertei culturale.

²² *Idem*, pag. 648.

²³ Ca an de referință 2018, media tuturor cheltuielilor alocate culturii, recreerii și religiei din mediul rural a fost de 5,38%. Între anii 2005-2020 au existat cel puțin patru județe în care nu a fost finanțat nici măcar un proiect cultural: Călărași, Giurgiu, Teleorman și Galați.

²⁴ https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pp. 505-506.

²⁵ *Idem*, pp. 492-493.

²⁶ *Idem*, pp. 508-509.

◆ **Cuantumul costurilor economice**

Realizarea de investiții în infrastructura culturală și extinderea accesului la actul artistic și cultural pentru cât mai mulți beneficiari va conduce la relaxarea efortului financiar personal, care este oricum scăzut în România. Astfel, procentul alocat de cetățenii români pentru recreere și cultură a scăzut dramatic între anii 2011-2021, de la 3,3% la 1,5% din totalul cheltuielilor anuale.²⁵ Crearea de noi mecanisme culturale prin implementarea de politici publice va diminua nivelul mai scăzut de acces cultural în spațiul public în mediul rural decât în mediul urban prin prisma accesului mai redus și va ameliora nivelul de participare mai scăzut decât media europeană pentru majoritatea tipurilor de acces în spațiul public. Trecerea graduală către mediul digital duce în mod automat la scăderea costului pentru beneficiar.

4.2 Impactul bugetar și financiar

Oricare dintre opțiunile intervenției parțiale sau totale ar fi utilizată, impactul bugetar și financiar ar fi unul semnificativ, pe măsura deficitelor din societatea românească și a ponderii scăzute de investiție publică în cultură și recreere. Așa cum s-a arătat deja, evoluția investițiilor în active imobilizate în domeniul SCC a fost în creștere constantă, cu o medie anuală de 8,7% între anii 2011-2020, de la 11,2 miliarde de lei la 21,1 miliarde de lei, datorită gradului mare de retardare în raport cu alte domenii ale vieții publice.²⁶

Tendența din ultimii 15 ani a fost una de creștere a frecvenței numărului de sesiuni de finanțare organizate de autoritățile publice locale și, implicit, de creștere a numărului de proiecte culturale finanțate. Din păcate, contextul pandemic al ultimilor 2 ani pare să fi întrerupt această tendință. Pentru a oferi platforma necesară de relansare a politicii culturale, opțiunea intervenției parțiale va

genera măsuri și instrumente financiare active atât la nivel central, cât și la nivel local pentru stimularea SCC. Fondurile planificate din surse naționale sunt parte a unui program integrat de implementare a programelor și inițiativelor de finanțare publică și privată, inclusiv la nivelul Uniunii Europene și al altor organisme internaționale, existente și noi, pentru a poziționa artele și cultura ca sectoare cheie ale valorificării istorice, sociale și economice a resurselor culturale și creative.²⁷

4.3 Impactul social

◆ Impactul asupra grupurilor țintă identificate

Clivajul dintre „public” și „privat” este efectul unui cumul de factori care includ: cadrul normativ-juridic, care impune operatorilor de drept public o serie de bariere în dinamizarea ofertei culturale; constrângerile care afectează posibilitățile operatorilor de drept public de a se bucura de o mai mare mobilitate a resursei umane, de accesul la o resursă umană bine pregătită și dinamică; operatorii de drept privat au un acces limitat la infrastructură fizică, în special în ceea ce privește spațiile necesare desfășurării activităților proprii.²⁸ Politica de față poate rezolva și aceste probleme. Pe de altă parte, opțiunile prezentate nu vor avea consecințe negative pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști care desfășoară activități economice. Estimăm că măsurile vizate vor avea un impact pozitiv în acest sens. Opțiunea facilitează crearea de noi locuri de muncă și va avea un efect benefic asupra accesului cetățenilor la resurse și manifestări culturale. Nu se estimează consecințe negative specifice pentru anumite profesii, grupuri de angajați sau liber profesioniști. Vor fi încurajate activitățile economice desfășurate de categoriile vizate.

²⁷ *Idem*, pag. 648.

²⁸ Cercetările INCFC arată că „organizarea evenimentelor culturale în mediul rural necesită existența a cel puțin unei persoane responsabile de activități culturale, precum și existența unei infrastructuri conforme și a dotărilor necesare. Este nevoie, de asemenea, de susținere bugetară din partea autorităților locale, dar și a altor instituții publice de la nivelul comunei, orașelor din proximitate sau o implicare de la nivel județean.” De asemenea, aceeași sursă menționează: „este nevoie de comunicare și colaborare constantă cu instituțiile culturale finanțate de consiliile județene (instituții de spectacol, așezăminte culturale din mediul urban, cinematografe) în vederea organizării de evenimente culturale în mediul rural sau pentru a facilita participarea publicului și din rural la evenimente organizate în urban. În același timp, este necesară asigurarea diversității activităților culturale și distribuția lor de-a lungul anului, astfel încât bugetul direcționat anual culturii să nu fie alocat în întregime unui singur eveniment. De asemenea, prioritizarea finanțării educației culturale este esențială pentru a încuraja implicarea cetățenilor în activitățile culturale ale comunității, în special tinerii”

²⁹ În acest sens, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 arată că „Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă menționează pentru prima dată cultura, în contextul obiectivelor dezvoltării durabile, atât ca o dimensiune transversală - în relație cu educația, securitatea alimentară, mediul, creșterea economică, modelele durabile de consum și de producție, societățile pașnice și favorabile incluziunii, cât și ca o dimensiune directă, în contextul dezvoltării orașelor și comunităților durabile”.

◆ Impactul asupra grupurilor vulnerabile așa cum sunt definite de art. 6, lit p) din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările ulterioare

Nu va fi afectat accesul egal la bunuri și servicii. Crearea mecanismelor menționate va avea un efect benefic și pentru grupurile și persoanele aparținând grupurilor vulnerabile, prin diversificarea ofertei culturale pentru aceste medii. De asemenea, se estimează un efect pozitiv asupra localităților cu deficit de evenimente culturale relevante, mai ales în mediul mic urban și rural. Măsurile vor contribui la o mai bună informare a publicului, nu numai din perspectivă culturală.²⁹ Lipsa intervenției va adânci disparitățile în accesul la cultură existente în prezent. Astfel, comunitățile rurale și mic urbane, cu mijloace financiare reduse, vor fi în continuare în imposibilitatea de a oferi fie și un minim de produse și servicii culturale mediile defavorizate. Nu va exista impact mai mare asupra anumitor grupuri sau persoane din cele vizate.

◆ Impactul asupra serviciilor sociale

Impactul nu este direct asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal, precum și asupra finanțării, organizării sau accesului la servicii sociale, de sănătate și de îngrijire.

Măsurile pot contribui pozitiv asupra serviciilor din punct de vedere al calității și accesului egal.

4.4 Impactul asupra mediului înconjurător

◆ Impactul asupra utilizării resurselor naturale

Utilizarea mai eficientă a resurselor și controlul poluării sunt factori majori de creștere economică, așa cum o arată industria ecologică europeană.

Adoptarea mecanismelor sustenabile de eficiență și durabilitate în sectorul cultural este o necesitate imediată, cu o intervenție punctuală și adaptată stării de fapt actuale, caracterizată în cele mai multe situații de ignoranță și anacronism, în special în spațiul rural și zonele calamitate din punct de vedere social. Mecanismele de comunicare în sectorul cultural implică încă, în multe situații, consumuri materiale și de resurse care pot fi reduse prin adaptarea la mijloace de comunicare noi sau deja consacrate. Calificarea personalului sau actualizarea criteriilor de recrutare reprezintă soluții optime de aliniere la cadrul de comunicare și informațional actual, facilitând atât eficientizarea sistemului de comunicare la nivel național și internațional, cât și diminuarea consumurilor materiale. Facilitarea accesului la actul cultural prin dezvoltarea de noi mecanisme adaptate progreselor tehnologice actuale și viitoare, dar și printr-un management adecvat nevoilor identificate la nivelul accesului cultural are, cu siguranță, implicații directe asupra accesului sectorial și general de resurse.

◆ **Impactul asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor**

Integritatea ariilor naturale protejate este conferită de buna funcționare dintre toate elementele care compun ecosistemele prezente. Dinamica populațională a speciilor, în mod natural, se menține între anumite limite. Doar în cazul în care apar factori interni sau externi care să modifice structura calitativă și cantitativă a populațiilor, acestea vor suferi o creștere sau o micșorare a efectivelor.

În cazul acestui subcapitol, aspectele vizate evidențiază existența unui grad de interes privind elementele de impact asupra speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor, care poate fi majorat prin aplicarea complementară a opțiunilor intervențiilor parțiale și totale. Dacă non-intervenția menține o abordare generală ieșită din sfera de interes și intervenția totală are un efect oarecum neutru, intervenția parțială este cea care generează conștientizare și implicare prin introducerea elementelor de mediu în evaluările premergătoare organizării și desfășurării actelor de cultură. Pentru succesul intervenției, această opțiune induce creșterea gradului de responsabilizare a factorilor implicați, atât la nivelul autorităților, cât și al beneficiarilor operatori culturali.³⁰

◆ **Impactul asupra calității mediului**

Rezultatele preconizate ale opțiunilor de intervenție studiate denotă beneficii nete în favoarea opțiunii intervenției parțiale. La nivel guvernamental, preocupările privind acest domeniu au generat o evoluție unitară la nivelul sectoarelor de activitate, fapt evidențiat în punctajul aferent opțiunii intervenției totale (vezi Anexă). Pentru sectorul cultural, intervenția parțială induce un impact pozitiv consistent, prin promovarea unor concepte noi de funcționare și dezvoltare, cu rezultate pozitive atât din punct de vedere sustenabil, dar și din punct de vedere al eficienței economice. Diversificarea creației culturale favorizează consumuri materiale adaptate ofertei actuale de materii prime disponibile, inclusiv materiale reciclabile sau re folosibile. Intervenția parțială, alături de intervenția totală generează beneficii certe în domeniul calității mediului.

³⁰ Sectorul cultural și acțiunile sale au impact asupra mediului natural, speciilor protejate, habitatelor naturale, ariilor protejate și peisajelor. Acesta este determinat de nivelul de conștientizare și de dezvoltarea abilităților practice ale indivizilor din zona culturii (operatori, creatori, public) în domeniul protecției naturii. Comportamentul favorabil, neutru sau minim negativ asupra mediului este totalitatea acțiunilor și actelor concrete ale oamenilor legate direct sau indirect de mediul natural, care implică învățarea pe tot parcursul vieții. Principiile directoare sunt conștientizarea, cunoștințele, atitudinile, abilitățile și participarea. Aplicarea acestor principii este pozitivă în toate cele trei scenarii, cu un plus de aplicabilitate în opțiunea intervenției parțiale.

SECȚIUNEA A 5-A

Metodologia de evaluare preliminară a impactului/ selectarea opțiunii

Dintre cele trei opțiuni prezentate, urmează a fi pusă în aplicare opțiunea a doua, „intervenție parțială”. Această opțiune permite soluționarea provocărilor structurale care pun în pericol dreptul constituțional al cetățenilor de acces la cultură, lăsând comunităților locale, creatorilor individuali și operatorilor culturali de drept public și privat posibilitatea de a găsi cele mai adecvate soluții pentru situațiile specifice, punctuale.

Acțiunile propuse în cadrul acestei opțiuni urmăresc ca publicul, indiferent de tipul acestuia, să aibă un acces facil, adecvat, rapid și convenabil la toate formele de creație culturală. În egală măsură, ținând seama de specificul fiecărui SCC, intervenția guvernamentală va fi una proporțională, astfel încât resursele publice să nu dubleze și să nu reducă potențialul economic și de autosusținere al creatorilor și operatorilor culturali de drept privat.

Ținând seama de aceste considerente, acțiunile propuse privesc o mai bună adecvare a cadrului juridico-normativ la specificul fiecărui SCC și întărirea rolului activ al acestora în viața socială și economică a României, respectiv trecerea de la o paradigmă a beneficiarului net de resurse la cea a unui domeniu al cărui potențial economic este pe deplin valorificat. Acțiunile concrete privesc:

a) legislația muncii și protecției sociale. Pe de o parte, este urmărită flexibilizarea normelor juridice referitoare la contractele individuale de muncă, astfel încât acestea să fie adecvate domeniului cultural, care are caracteristici decât cele din domeniile industrial, educațional sau al sănătății publice. Pe de altă parte, este urmărită contribuția semnificativă a creatorilor de cultură la bunăstarea generală a societății, astfel încât aceștia să poată avea o viață decentă și atunci

când capacitățile creative sau de exprimare culturală au fost reduse sau pierdute;

b) instruirea profesioniștilor din domeniul culturii și a publicului. În cazul profesioniștilor salariați în sistemul public, se urmărește crearea unor mecanisme care să instituie o obligație reală de instruire a salariaților din domeniul culturii, sancționabilă în cazul neîndeplinirii, respectiv evaluarea calității instruirii prin raportare la rezultatele muncii și creșterea performanței organizațiilor angajatoare. În cazul profesioniștilor creatori independenți, este necesară clarificarea mecanismelor care să faciliteze finanțarea participării acestora la programe de instruire. Pe de altă parte, pentru educarea publicului se intenționează implicarea mai puternică a SCC, care, prin intermediul auto-reglementării, să creeze și să aplice modele de bună practică în comunicarea culturală. Tot pentru educarea publicului se va urmări punerea în aplicare a unor mecanisme care să reducă distanța dintre produsele și serviciile culturale și public;

c) infrastructura culturală. Se intenționează optimizarea utilizării resurselor existente, în special a celor aflate în proprietate publică, astfel încât resursele existente, dar neutilizate sau insuficient utilizate să poată fi puse la dispoziția creatorilor și operatorilor culturali de drept privat fără scop lucrativ în mod gratuit. O astfel de abordare pornește de la premisa că infrastructura fizică a fost deja plătită din contribuțiile cetățenilor, iar utilizatorii să suporte astfel doar costurile asociate utilizării. Pe de altă parte, este necesară o intervenție semnificativă, de nivel guvernamental, care să conducă la reducerea dezechilibrelor, atât în

ceea ce privește infrastructura fizică (spații), cât și în ceea ce privește dotările și echipamentele. Se va pune accentul pe asigurarea mijloacelor necesare reducerii îndepărtării beneficiarului de produsul/serviciul cultural, în special în ceea ce privește accesul direct, fizic;

d) comunicarea, diseminarea, distribuirea expresiilor culturale. Deși, în general, comunicarea culturii este strâns legată de libertatea de expresie,

accesul la cultură este condiționat de cunoașterea existenței unei anumite oferte culturale. De aceea, vor fi alocate eforturi speciale pentru îmbunătățirea rețelelor de comunicare, astfel încât informația să fie, în mod concret, disponibilă oricărei persoane interesate. În egală măsură, vor fi sprijinite cu prioritate inițiativele care dovedesc capacitatea de a comunica, în mod susținut, coerent, adecvat și pe termen lung, către comunitățile și grupurile dezavantajate.

SECȚIUNEA A 6-A

Raportul consultării publice

În urma consultării publice a fost formulată o observație din partea Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România. Această observație a avut caracter general și a vizat aspecte referitoare la implementarea politicii publice, și nu la conținutul acesteia. Modul de formulare și conținutul observației nu au permis integrarea acesteia în documentul final.

SECȚIUNEA A 7-A

Anexa - plan de acțiune

OO 1. Crearea unei platforme naționale funcționale și administrarea programelor de finanțare publice și private dedicate activităților culturale și creatorilor

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Îmbunătățirea cadrului normativ pentru înființarea platformei naționale de promovare și administrare programe	Ministerul Culturii Guvern Parlament Organizații neguvernamentale	2023-2024	Cadru legislativ pentru funcționarea platformei naționale elaborat și adoptat	Numărul de acte legislative elaborate Numărul de acte legislative elaborate adoptate Documente interne	Potrivit legii	
Operaționalizarea platformei naționale de promovare și administrare programe	Ministerul Culturii INP	2023-2026	1 platformă națională funcțională	Număr de programe incluse Baze de date Documente interne	Pe durata implementării	1.000.000

OO 2. Deschiderea finanțărilor private către operatorii culturali independenți și către creatori

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Crearea cadrului normativ pentru consolidarea interesului finanțatorilor privați pentru sectorul cultural	Ministerul Culturii Guvern Parlament Finanțatori de drept privat	2023-2024	2 inițiative legislative dedicate finanțărilor private elaborate și aprobate	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Elaborarea și punerea în aplicare a unei abordări comune guvernamental-privat pentru comunicarea modalităților de finanțare privat-privat	Ministerul Culturii Finanțatori de drept privat	2024-2027	1 protocol de colaborare elaborat și aprobat Cel puțin 11 grupuri de lucru, corespunzătoare SCC funcționale 1 campanie de comunicare agreată la nivel guvernamental și al finanțatorilor privați realizată	Documente interne Rapoarte de activitate Campania de comunicare	Pe durata implementării	10.000

OO 3. Facilitarea finanțărilor din mai multe surse, publice și/sau private, naționale și internaționale

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET EUR
Imbunatatirea cadrului normativ pentru simplificarea accesului la finanțare	Ministerul Culturii Guvern Parlament Finanțatori de drept public și privat Operatori culturali	2023-2024	2 inițiative legislative dedicate finanțărilor elaborate și aprobate	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii Finanțatori de drept public și privat	2024-2027	Cel puțin 15 programe de finanțare funcționale Cel puțin 500 de beneficiari ai finanțărilor existenți	Numărul programelor de finanțare Valoarea finanțărilor acordate Numărul beneficiarilor de finanțări Numărul beneficiarilor acțiunilor culturale	Pe durata implementării	150.000.000

OO 4. Crearea de programe de instruire periodică, cu caracter obligatoriu, în domeniile culturale pentru angajații operatorilor culturali de drept public și privat și pentru creatori, așa cum sunt definiți în legislația relevantă

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapile de evaluare	BUGET (EUR)
Modificarea cadrului normativ în domeniul formării profesionale	Ministerul Culturii Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Autorități publice	2023-2025	1 inițiativă legislativă elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Implementarea programelor de formare profesională, inclusiv în ceea ce privește actualizarea COR	Ministerul Culturii Autoritatea Națională pentru Calificări Operatori de formare profesională	2024-2027	Minimum 5 programe de formare profesională funcționale	Numărul de beneficiari Documente specifice de program	Pe durata implementării	1.500.000

OO 5. Crearea unor mecanisme de verificare și validare a competențelor dobândite în urma instruirilor, folosind instrumente de măsurare a rezultatelor și impactului activităților asociate competențelor

Acțiuni	Instituții	Perioada implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Organizarea unei consultări publice extinse	Ministerul Culturii Organizații profesionale Instituții publice și organizații de drept privat din domeniul cultural	2023-2025	1 consultare publică privind un nou mecanism de verificare și validare a competențelor profesionale realizată Minimum 5 mecanisme și metode de verificare și validare elaborate	Documente de programare și aprobare Analize și rapoarte interne Documente de comunicare interinstituțională	Potrivit legii	
Pilotarea mecanismului de verificare și validare a competențelor profesionale	Ministerul Culturii Organizații profesionale Instituții publice și organizații de drept privat din domeniul cultural	2023-2025	Cel puțin 5 mecanisme și metode de verificare și validare actualizate	Analize și rapoarte interne Documente de comunicare interinstituțională Documente strategice și instrumente de lucru	Pe durata implementării	200.000
Crearea unui pachet de instrumente de analiză de impact asupra competențelor profesionale	Ministerul Culturii	2023-2028	1 document cadru de analiză elaborat	Documente de analiză și evaluare Baze de date Manuale și metodologii aprobate	Pe durata implementării	50.000

OO 6. Înființarea unui corp de facilitatori independenți, cu activitate la nivel micro-regional, care să asigure și să faciliteze crearea și mobilitatea produselor și serviciilor culturale în mediile defavorizate - rural, mic urban, periferic urban sau comunități cu populație aparținând preponderent unor minorități defavorizate

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Îmbunătățirea sau crearea indicatorilor socio-demografici și statistici privind mediile și persoanele defavorizate	Ministerul Culturii INCFC INS	2023-2025	Un nou sistem de măsurare a indicatorilor socio-demografici și statistici privind mediile și persoanele defavorizate elaborat și aprobat	Documente de analiză și evaluare Documente de comunicare interinstituțională	Potrivit legii	30.000
Crearea cadrului normativ pentru profesionalizarea facilitatorilor culturali pentru mediile	Ministerul Culturii Ministerul Educație Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2027	1 inițiativă legislativă dedicată mediilor culturale defavorizate elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Operaționalizarea corpului facilitatorilor culturali independenți, inclusiv în ceea ce privește formarea acestora și distribuția în teritoriu	Ministerul Culturii Ministerul Muncii și Solidarității Sociale INCFC Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2027	1 mecanism național de funcționare a corpului de facilitatori culturali funcțional Minimum 30 de facilitatori instruiți Minimum 5 acțiuni pilot la nivel național	Documente strategice și de programare Documente de analiză și evaluare Documente de comunicare interinstituțională	Pe durata implementării	3.000.000

OO 7. Dezvoltarea unor programe guvernamentale dedicate sprijinirii financiare și non-financiare a inițiativelor private care oferă produse și servicii culturale în comunitățile lipsite de infrastructură culturală și/sau depopulate

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Crearea cadrului normativ pentru acordarea de sprijin public pentru inițiative private dedicate comunităților aflate în risc de excludere culturală	Ministerul Culturii Ministerul Educației Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2024	1 inițiativă legislativă dedicată mediilor culturale defavorizate elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii Ministerul finanțelor Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2025-2027	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate 2 licitații de proiecte derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	20.000.000

OO 8. Asigurarea și utilizarea cu titlu gratuit a infrastructurii culturale de drept public disponibile de către operatorii culturali de drept privat, pentru activități non-profit, și pentru creatori, pentru o durată de cel puțin 10% din timpul normal de utilizare

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Crearea cadrului normativ pentru utilizarea infrastructurii culturale de drept public de către operatorii culturali de drept privat	Ministerul Culturii Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali	2023-2025	1 inițiativă legislativă dedicată finanțării utilizării infrastructurii culturale de drept public de către operatorii culturali de drept privat elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	
Punerea în aplicare a mecanismului privind utilizarea infrastructurii culturale de drept public	Ministerul Culturii Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2025-2027	1 mecanism național de utilizare a infrastructurii funcțional Minimum 100 acțiuni pilot la nivel național implementate	Documente strategice și de programare Documente de analiză și evaluare Evaluare ex-ante și interim	Pe durata implementării	50.000

OO 9. Finanțarea reabilitării infrastructurii fizice a operatorilor culturali publici și privați pentru respectarea țintelor Uniunii Europene referitoare la economia verde, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Efectuarea unei analize pentru identificarea nevoilor de reabilitare, și a modalităților tehnice de realizare pentru reabilitarea infrastructurii fizice	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației Autorități publice locale Instituții publice culturale	2023-2024	Minimum 5 baze de date realizate	Itemi colectați Analize și documente interne	Pe durata implementării	3.000.000.
Crearea de documente strategice privind modalitățile de implementare și de finanțare a reabilitării infrastructurii	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației INP Autorități publice locale Instituții publice culturale	2024	Minimum 3 documente strategice elaborate și aprobate	Analize și documente interne Comunicare inter-instituțională	Pe durata implementării	15.000

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapile de evaluare	BUGET (EUR)
Implementarea de strategii și programe pentru acțiuni culturale mai verzi	Ministerul Culturii Ministerul Mediului Autorități publice locale Operatori culturali Organizatori de evenimente	2023-2030	Echipamente mobile pentru sortare/compactare deșeuri	Număr de tone de deșeuri reciclate Numar de tone de materiale reutilizate	Pe durata implementării	
Implementarea programelor de finanțare	Ministerul Culturii Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației INP Autorități publice locale Operatori culturali	2025-2027	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate Minimum 2 licitații de proiecte derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	150.000.000

OO 10. Implementarea de programe culturale dezvoltate special pentru comunitățile defavorizate - rural, mic urban, periferia urbanului mare, minorități, imigranți, inclusiv pentru românii aflați în afara granițelor

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Efectuarea unei analize pentru identificarea nevoilor grupurilor defavorizate cultural	Ministerul Culturii Autorități publice locale Instituții publice culturale INCFC ICR	2023-2024	Baze de date	Itemi colectați Analize și documente interne	Pe durata implementării	10.000
Adoptarea cadrului normativ și administrativ specific	Ministerul Culturii Ministerul de Externe Ministerul Muncii și Solidarității Sociale ICR Guvern Parlament Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2024	1 inițiativă legislativă dedicată mediilor culturale defavorizate elaborată și aprobată	Documente de analiză și evaluare Documente legislative Acte normative aprobate	Potrivit legii	

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (EUR)
Implementarea programelor culturale	Ministerul Culturii Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2025-2028	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate Minimum 2 licitații de proiecte derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	150.000.000

OO 11. Implicarea activă a comunităților locale, inclusiv prin intermediul voluntarilor, în dezvoltarea și distribuirea de conținuturi creative

Acțiuni	Instituții	Perioada de implementare	Rezultate	Indicatori	Etapele de evaluare	BUGET (eur)
Adoptarea cadrului normativ referitor la voluntariat privind implicarea acestora în activități culturale în comunitățile locale	Ministerul Culturii Ministerul Muncii și Solidarității Sociale Guvern Parlament Instituții culturale de drept public	2023-2030	1 consultare publică asupra inițiativelor legislative realizată Minimum 5 acte normative completate și aprobate	Documente de programare și aprobare Analize și rapoarte interne Documente de comunicare inter-instituțională	Potrivit legii	
Implementarea unor programe de voluntariat dedicate acțiunilor culturale în comunitățile locale	Ministerul Culturii Autorități publice locale Operatori culturali Organizații neguvernamentale	2027-2030	Minimum 2 documente strategice de programare elaborate și aprobate Minimum 100 de proiecte pilot derulate	Documente strategice de programare Documente de fundamentare și implementare Proiecte Analize ex-ante și interim	Pe durata implementării	500.000

Măsuri postadoptare

1. Modificarea OG 51/1998 și 350/2005 menite să ducă la operaționalizarea finanțării multiple și diversificate, public-public, public-privat, a ofertei culturale pentru comunitățile și grupurile defavorizate - termen 2023.

2. Înființarea unui program național de formare pentru specialiști necesari la nivelul tuturor operatorilor culturali din țară - termen 2023.

3. Înființarea unui program național de finanțare pentru crearea de infrastructură culturală nouă și îmbunătățirea celei existente - termen 2024.

4. Înființarea unei platforme naționale de selecție și promovare a creației culturale relevante - termen 2023.

5. Încurajarea mediului economic privat să ofere finanțare pentru operatori culturali independenți și creatori - termen 2024.

6. Înființarea unui program național de evaluare a competențelor minime necesare și a standardelor necesare pentru activitate în instituțiile publice de cultură - termen 2024.

7. Înființarea unui corp național de facilitatori ai actului cultural în medii cu acces redus la ofertă culturală - termen 2023.

8. Modificarea legilor speciale de funcționare a muzeelor, bibliotecilor, așezămintelor culturale și a instituțiilor de spectacole pentru facilitarea accesului operatorilor culturali independenți la infrastructura subvenționată din fonduri publice (acces minim garantat) - termen 2024.

9. Înființarea unui program național de finanțare pentru programe culturale în comunități defavorizate (discriminare pozitivă) - termen 2024.

10. Modificarea legii voluntariatului pentru a reglementa accesul minim garantat al voluntarilor la activitățile de promovare și realizare de activități culturale în instituțiile publice - termen 2024.

11. Modificarea legii asociațiilor și fundațiilor pentru a permite accesul minim garantat la infrastructura culturală subvenționată din fonduri publice (minim 10% din programele anuale) - termen 2023.

Succesul implementării politicii publice este dependent de punerea în aplicare a unor măsuri coerente și convergente, la nivelul întregii țări, care să vizeze următoarele:

1. Comunicarea și explicarea, de către Ministerul Culturii, către publicul larg și către autoritățile publice locale a demersurilor propuse prin intermediul politicii publice. Aceasta se va face atât prin campanii de media, cât și prin evenimente organizate în diferite localități din țară. Termen - permanent;

2. Crearea unui agregator de informații statistice, la nivel național, care să cuprindă instrumentele necesare colectării permanente de informații referitoare la operatorii și lucrătorii culturali, la infrastructura culturală și la accesul cultural. În paralel, este necesară realizarea colaborării cu agregatorii naționali de date statistice, astfel încât să poată fi colectate informații într-un mod care să permită o analiză cât mai atentă a datelor relevante pentru domeniul culturii. Termen - permanent;

3. Crearea unui agregator de informații statistice, la nivel național care să cuprindă instrumentele necesare evaluării performanței obținute în urma instruirii personalului din organizațiile culturale și a lucrătorilor culturali. Această măsură include și publicarea acestor instrumente, pentru a fi utilizate de toate organizațiile interesate, precum și colectarea informațiilor. Termen - permanent;

4. Crearea, de către Ministerul Culturii, ICR și MAE, a unor grupuri de lucru comune, cu caracter

permanent, care să pună în aplicare acțiunile privind exportul de produse și servicii culturale create în România. Termen - permanent.

Monitorizarea implementării politicii publice se va realiza de către Ministerul Culturii și INCFC. Pentru monitorizare se folosesc instrumente de investigație statistică și analiză calitativă. Este necesară dezvoltarea unor instrumente noi, care să permită analize în profunzime, pe baza unor informații coerente, credibile, accesibile și relevante. Măsurătorile se vor realiza cu o frecvență anuală, folosind mecanisme de raportare cu frecvențe mai mari, de cel puțin o lună.

Evaluarea va urmări evoluția rezultatelor, respectiv modul în care sunt satisfăcute nevoile de acces cultural. În situațiile în care se constată dificultăți în implementare, vor fi propuse măsuri corective, în special în ceea ce privește comunitățile și grupurile dezavantajate.

Indicatorii principali care vor fi utilizați în monitorizarea și evaluarea implementării politicii publice sunt:

- numărul de persoane care au utilizat bunuri și servicii culturale, defalcat pe tipul de bun/serviciu; costul utilizării; elemente de diferențiere socio-demografică; distanța până la bunul/serviciul cultural ș.a.m.d.;
- numărul de beneficiari ai programelor de finanțare și valoare finanțărilor acordate, pe tipuri;
- numărul de persoane care au fost instruite;
- numărul de facilitatori culturali;
- numărul bunurilor/serviciilor culturale exportate și valoarea acestor exporturi, pe categorii;
- numărul voluntarilor implicați de organizațiile culturale;
- numărul organizațiilor și lucrătorilor culturali care au utilizat spațiile puse la dispoziție de instituțiile publice de cultură.

**This public policy was drafted as part of the project
STRATEGIC AND COHERENT VISION FOR THE CULTURAL SECTOR
(SIPOCA 709 / MySMIS2014+: 129541)**

Open Culture

Public Policy

The ”Open Culture” Public Policy drafting team

Coordinating experts: Alexandra DRAGOMIR; Răzvan BRĂILEANU; Dr. Pîrvu IONICĂ
Experts: Daniel SĂUCA; Dr. Valer RUS; Alexandru OPREA; Ildikó PATAKI;
Univ. Prof. Dr. Delia MUCICĂ

PMU team for the ”Strategic and Coherent Vision for the Cultural Sector” project
Management experts: Bogdan Ștefan TRÎMBACIU; Monica DRĂGAN;
Albertina NĂSTASE; Valentin SAVU; Diana CORJAN; Sandra ISBĂȘESCU;
Mirela BUNEA; Claudia CIOBANU; Claudia BODEA; Alexandru TOMA

Table of contents

Summary of the public policy proposal	5
Argumentation for the initiation of the public policy proposal	6
Goal and objectives of the public policy proposal	9
Description of options to solve the identified problem/problems	14
Impact identification and assessment	16
Methodology for preliminary impact assessment /option selection	21
Public consultation report	22
Annex - Action plan	23
Post-adoption measures	34

Summary of the public policy proposal

The starting point of this public policy proposal is the real need to reduce the development differences manifested on several levels within the Cultural and Creative Sectors (CCSs), the most visible of which being noticed between urban and rural areas, between public and private sectors or between cultural imports and exports. Government intervention in the sector increases the potential for creativity, at least from the perspective of the IT sub-

sector contribution. Practically, the lack of action contributes to deepening the gap between urban and rural areas in terms of creativity and cultural access, quality and content of infrastructure. At the same time, keeping the current state of affairs will contribute to depriving an important part of the population of access to culture, regardless of its forms of manifestation.

The goal of the public policy is to increase the number of beneficiaries with access to diversified and high quality cultural services and products by 2030.

The general objective of this public policy, namely to guarantee access to culture for all, in a non-discriminatory and fair manner, is supported by the following specific objectives:

- To create and improve financial and administrative mechanisms for diversified cross-funding (public-public, public-private) of the cultural offer for underprivileged communities and groups;
- To provide specialists of cultural operators with communication skills in all environments and to manage the related infrastructure;
- To supply the necessary infrastructure for adequate and equitable access to diverse cultural products and services for all;
- To achieve an effective synergy between culture and education, for the benefit of all communities;
- To create mechanisms and platforms for the selection and promotion of a greater diversity of cultural creations and creators to receive support for their active presence in the national and European cultural space.

The options for solving the identified problems are organized into three layers of government intervention, from the level of total non-involvement to the level of maximum involvement. The impact analysis led to the "partial intervention" option. This enables the resolution of structural challenges that endanger citizens' constitutional right of access to culture, while allowing local communities, individual creators and public and private cultural

operators the opportunity to find the most suitable solutions for specific situations.

The concrete actions of this intervention mainly concern the following aspects: labour and social protection legislation, training of professionals working in the cultural sector and training the public, improvement of cultural infrastructure, communication, dissemination and distribution of cultural expressions.

1st SECTION

Argumentation for the initiation of the public policy proposal

◆ What is the problem that requires the Government's action?

Currently, Romanian culture, in all its forms, is characterized by a high level of segregation, manifested on distinct layers: large urban areas versus small urban areas versus rural areas. Large urban centres concentrate the majority of cultural operators in a county, while rural communities are, in their vast majority, devoid of any type of cultural operators to ensure a minimum offer;

- Romania is a net importer of culture, in the vast majority of cultural sectors, with the notable exception of cultural heritage. In cinematography, written culture or music, cultural access is dominated by foreign authors and creations;
- the important differences between public cultural operators and private ones. Public cultural operators concentrate most of the fixed infrastructure elements (premises and spaces for carrying out cultural activities), while private cultural operators are much more flexible and offer higher incomes for creators and specialized cultural staff;
- the important discrepancies between the different sectors of public culture, reflected, in particular, in the level of salaries;
- very large gaps between generations of beneficiaries. Young people, with generally low incomes, find themselves in the extreme of beneficiaries of digital culture, created and offered using the technologies of the information society, being, at the same time, culture prosumers. Adults and seniors are in the extreme of the beneficiaries of culture offered through classical methods, respectively in a physical space and through direct interaction;
- the low level of cultural education, reflected by the lack of participation and low involvement of the beneficiaries, as well as by the creation of extremes of cultural expressions, with a very large gap between a cultural offer dedicated to

a specialized public and one that represents the quantitative expression of culture's entertainment function.

Generally, it is appreciated that a cheap or free cultural product or service allows any citizen's access to it. In reality, the cost of access to culture is not only represented by the price of a ticket or a book, but also by *all the costs associated with the beneficiary's access* to the desired product or service. The very large distance between the culture beneficiary and the culture provider, as well as the lack of means or access routes, transforms a free cultural product or service into a prohibited one or at least into a hardly accessible one.

◆ What are this problem's causes and effects?

The gaps between urban and rural areas were formed in a relatively short time interval, in the post-communist period, as a cumulative effect of several causes: the increase of local autonomy, the reduction of government funding, internal and external migration of the population. During almost two decades, the inhabitants of rural and small-urban localities saw themselves deprived of both local cultural operators and the possibility of having access to the cultural act in their own locality. Basically, the cost of participating in culture has become prohibitive for citizens living in communes and small towns.

In a European and international cultural context, Romanian creators faced the competition of creators trained in market economy cultures, who are much better adapted to the rules of demand and supply and competition. The producers of foreign culture, supported or not by their states of origin, had knowledge of and successfully applied an aggressive type of cultural marketing, using, almost in real time, the new technologies both for creation and for its enhancement.

”Open Culture” Public Policy

Regarding the presence of Romanian culture in the international environment, one can observe that the Romanian Cultural Institute and the Ministry of Culture share their cultural diplomacy powers, with a relative lack of coordination of efforts and initiatives. Moreover, in the case of some CCSs (with a special mention in the case of cinema), representativeness was ensured through individual initiatives with a limited addressability to informed audiences, somehow out of the general public’s interest.

The rift between the “public” and “private” sectors is the effect of a number of factors that include: the legal-normative framework, which imposes on public operators a series of barriers in boosting the cultural offer; the constraints that affect the possibilities of public operators to enjoy a greater mobility of the human resources, access to well-trained and dynamic human resources; limited access to the physical infrastructure for private operators, especially with regard to the spaces needed to carry out their own activities.¹

In addition to the very large gap between urban and rural areas in terms of access to culture, there are also significant differences between generations, this time based on the use of technologies specific to the information society. Children and young people, with increased technological skills, use the IT channels of culture communication with greater frequency, while also being digital content creators. On the other hand, adults and seniors, less accustomed to using information networks and related equipment, continue to prefer television, radio and “classic” forms of culture communication. Also, adults and seniors can rather be considered culture recipients than content creators.

◆ Presentation of statistical data supporting the definition of the problem

Generally, in the public space, the main cultural access practices are: going to the cinema, visiting museums, visiting heritage sites, going to concerts and entertainment shows. Opera, philharmonic or

theatre performances are preferred less often. The lowest rates of access and cultural participation are recorded for public libraries and visiting art galleries.²

One of the elements of intangible heritage that people recognize less is represented by traditional crafts. Such a reality can be explained by the fact that, at national level, the interest in folk music and dances is higher from the standpoint of the direct connection between the creation and the public.³

From the standpoint of using the Internet for artistic and cultural activities, this medium is mainly used for accessing films, series and music. In the following positions, the on-line environment is better represented for access to multimedia information or for offers/services.⁴

A low culture openness degree affects:

- a) the general public and culturally underprivileged communities. Romanian society is split into specific faults, in disparate environments, such as the urban in relation to the rural, the centre in relation to the periphery, citizens with incomes that allow them access to culture in relation to citizens with reduced financial resources;
- b) children and young people. If in the urban environment the cultural offer is consistent, the same cannot be said about the children and young people in the rural environment, Romania ranking first in the European Union considering the rate of early school drop-outs⁵;
- c) the staff of cultural operators. Employees of public institutions or private organizations that are active in culture and art are especially concentrated in the urban environment, while their presence and activity in rural areas or in underprivileged environments is extremely reduced. The reasons range from the lack of jobs, financial or professional opportunities for personal development to the lack of training of staff and creators;
- d) artists and creators of cultural and artistic content. People who are active in independent culture and art are also concentrated in the

1 Within public culture, the different sub-sectors have different legal-normative conditions, a fact that will be resolved through the implementation of this policy.

2 Statistical data, access indicators and relevant information related to access to culture by category can be found in the annex.

3 In respect of this public policy proposal, intangible culture is represented by the guaranteed access to new technologies of both the public and private operators, regardless of their form of legal organization.

4 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - page 736

5 <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220523-1>.

urban environment, with the exception of the few active in the area of crafts and handicrafts, about which relevant information is missing;

e) the staff of public authorities. Successive administrative reforms have led to a significant reduction of staff paid from public funds in rural areas and economically and socially underprivileged areas.

◆ **What could be the implications of no government actions in this sector?**

Domestically, the “no intervention” option will lead to increasing gaps between communities and groups in terms of access to culture. In a European and international context, the sharp decrease in the competitiveness of Romanian culture will continue. These are two of the major arguments for which it is necessary to reprofessionalize the staff through the implementation of public policies aimed at increasing the level of access to culture. Although the potential for creativity is high, at least from the perspective of the IT sub-sector contribution, Romanian society as a whole

fails to capitalize on this potential. Practically, the lack of action will contribute to deepening the gap between urban and rural areas in terms of creativity and cultural access, quality and content of infrastructure. Keeping the current state of affairs will contribute to depriving an important part of the population of access to culture, regardless of its forms of manifestation.

In a European and international context, Romania will remain a net importer of culture, in all its segments, a fact that will also be reflected financially, by allocating amounts for the purchase of foreign cultural products and services: films, books, music, etc. An important corollary of inaction is the continued unattractiveness of domestic tourist destinations in favour of destinations abroad. Last but not least, the capacity of local public authorities to finance the enhancement of cultural heritage and to support contemporary creation is, in general, reduced and with limited effects in terms of increasing the cultural offer competitiveness for the general public (respectively, the international/national level versus local/regional level).

2nd SECTION

Goal and objectives of the public policy proposal

◆ Goal of the public policy proposal

To increase the number of beneficiaries with access to diversified and quality cultural services and products by 2030

Access to culture means both the possibility of purchasing a certain cultural product/service and the possibility of directly and immediately reaching it. In order to achieve the proposed target, five major types of intervention directions are necessary: the availability of cultural products/services for any possible beneficiary, without causing a great distance from the place where the cultural act is produced; ensuring the necessary resources and means to facilitate cultural creation; the existence of qualified and competent human resources in the field of cultural production to satisfy the most diverse cultural needs; ensuring a diversity of cultural products/services for the most varied income levels of the identified audiences; improving the level of information and cultural education.

◆ General objective

To guarantee access to culture for all, in a non-discriminatory and fair manner

The fulfilment of the constitutional obligation regarding access to culture can be achieved in such a way as to give all potential beneficiaries of cultural products/services the opportunity to have the culture they want, in a fair way. For this purpose, several sets of legal, fiscal, administrative and communication measures will be created and implemented.

◆ Specific objectives

1st specific objective. To create and improve financial and administrative mechanisms for diversified cross-funding (public-public, public-private) of the cultural offer for underprivileged communities and groups

Considering the legal definitions of underprivileged communities and groups, the existence of a special regulatory framework dedicated to access to culture is necessary. The specificity of these communities/groups requires the existence of certain legal provisions that would allow public funding from the budgets of several creditors, public-private funding and private-private funding. Compared to the existing regulatory framework, clearer and more precise regulations are needed regarding the types of activities that can be financed from several sources, the criteria that underprivileged communities/groups must meet and the actual funding mechanisms, including with regards to the possible facilities granted to private financiers. Together with the creation of legislation, training is needed at the level of central and local public authorities, so that their staff can apply the funding mechanisms in a unified manner. It is also necessary to create a system for centralizing, at national level, the available funding, the standard documentation, the granting and receiving of funding and the funding systems themselves. It is anticipated that the necessary legislation will be in place by the end of the 2nd year of the programming interval, while the centralized, national system will be in place by the end of the 3rd year of the programming interval, and staff training by the end of the 4th year.

2nd specific objective. To provide the specialists of cultural operators with communication skills in all environments and to manage the related infrastructure

Increasing public accessibility to cultural activities is conditioned by adequate communication: correctly targeted, using the right channels. Since many public or private cultural organizations do not have the necessary means to have communication specialists, specific

measures will be created and implemented. In the first 2 years of the programming interval, a centralized platform will be created that will include learning resources and communication media models.

Together with the creation of the infrastructure, by the end of the 3rd year of the programming interval, the normative framework necessary to optimize the use of human resources will be created. Thus, in order to cover the staff shortage in areas with a small population or where local public authorities do not have the necessary resources and means to have their own employees, the county public authorities, respectively national public authorities, will hire, train and pay the staff to carry out their activity for public institutions other than those under the direct subordination of the county or national authorities.

3rd specific objective. To supply the necessary infrastructure for adequate and equitable access to diverse cultural products and services for all;

There are two types of infrastructure: cultural operator infrastructure and beneficiary infrastructure. For cultural operators, by the end of the 3rd year of the programming interval, the legal, financial and administrative mechanisms will be created to ensure spaces, equipment and facilities. For the beneficiaries, by the end of the 5th year of the programming interval, the legal, financial, administrative and technological mechanisms will be created to ensure the existence of communication networks and spaces to facilitate the localized communication of cultural products and services.

4th specific objective. To achieve an effective synergy between culture and education, for the benefit of all communities

This objective starts from the premise, also proven in the European context, that the two sectors are complementary. The educational process will progressively significantly integrate new technologies, and culture and art can contribute to achieving the goals of modern education. The need to connect the two sectors in a real way brings

benefits in increasing the quality of life as a whole, but also in securing a sustainable future. Moreover, the factor of social inclusion and the elimination of disparities, including in the field of new technologies use, can also be added. Joint investments of the two sectors in digital infrastructure will facilitate a coherent development of the whole society.

5th specific objective. To create mechanisms and platforms for the selection and promotion of a greater diversity of cultural creations and creators to receive support for their active presence in the national and European cultural space

The existing platforms used for the communication of creations specific to the digital environment are, on the one hand, diverse and, on the other hand, in some cases, expensive for first-time creators. These two features result in the fact that the public success of creations is ultimately decided by the action of some algorithms, while their intrinsic cultural quality becomes a secondary concern or an irrelevant one in most cases. Therefore, by the end of the 4th year of the programming interval, it is anticipated that the following will be in place:

- the legal regulatory framework that allows the funding of the creation and operation of open digital platforms, intended to promote creations, that will be accessible to creators and to the public free of charge;
- a competitive and open mechanism, dedicated to creators, to allow the selection and then the funding of their creations' promotion on international cultural markets.

◆ Operational objectives

1st operational objective. Creation of a functional national platform for the promotion and administration of public and private funding programs dedicated to cultural activities and creators

The national platform dedicated to the funding programs of public authorities and institutions, which is being created at the time of drawing-up

”Open Culture” Public Policy

this public policy proposal, will be extended until the end of the 3rd year of the planning interval, in order to be able to include funding opportunities granted by private organizations. Registration for these funding opportunities will be voluntary and free of charge.

2nd operational objective. Opening up private funding to independent cultural operators and creators

Private organizations that implement their own funding programs, especially under corporate social responsibility policies, fail to provide meaningful visibility and addressability for small private organizations or for independent creators. By the end of the 2nd year of the programming interval, such normative acts will be approved and implemented that will increase the interest of private financiers for a different approach to their own funding programs, to the benefit of small cultural operators and individuals. One of the possible concrete ways is to grant tax incentives to the financiers who accept the proposed approach. A similar approach is to be implemented for private economic operators that make available to cultural organizations or individual creators, free of charge, physical infrastructure and equipment necessary for the implementation of cultural initiatives.

3rd operational objective. Facilitating public and/or private national and international cross-funding

Cross-funding is important both for small organizations and for those without sufficient own income, as well as for large-scale cultural initiatives. By the end of the 4th year of the programming interval, the legal provisions will be adopted or amended so as to clarify and simplify the modalities for cross-funding the same cultural initiative. Aspects related to the method of registration and reporting of funding from multiple public, national or European Union sources will be taken into account.

4th operational objective. Creation of mandatory periodic training programs in cultural sectors for employees of public and private cultural operators and for creators and cultural workers as defined in the relevant legislation

By the end of the 2nd year of the programming interval, the legal provisions regarding professional training of employees will be amended, so that the legal obligation regarding professional training will be accompanied by sanctions. In the same interval, the normative framework will be created to facilitate the access of creators to professional training programs. In the case of the latter, the existence of financial and non-financial mechanisms by which the training costs are covered from public budgets or from funding granted by private organizations will be taken into account. Under these mechanisms, a system of scholarships and grants for creators will be included, to be financed from public and private sources.

5th operational objective. Creating mechanisms to verify and validate the skills acquired following training, using tools to measure the results and impact of the activities associated with the skills

By the end of the 5th year of the programming interval, the quality verification and validation of the skills acquired as a result of the professional training will be carried out, by creating and applying indirect tools for measuring the efficiency and effectiveness of the professional training. These multi-factor analysis tools will aim to measure the impact of training on the performance of cultural operators and creators, in a similar way to measuring the efficiency and effectiveness of investments in physical infrastructure or equipment and facilities. Thus, the correlation of skills with the activities of organizations and creators will be achieved.

6th operational objective. The establishment of a body of independent facilitators, working at micro-regional level, to ensure and facilitate the creation and mobility of cultural products and services in underprivileged environments - rural, small urban, peripheral urban or communities with a population predominantly belonging to underprivileged minorities

In order to cover the shortage of personnel in the sector, to serve beneficiaries from culturally underprivileged communities, until the end of the

6th year of the planning interval, the legal, financial and administrative mechanisms will be created and implemented, in stages, so that:

- the initial training (up to ISCED level 6 – master) and the establishment in underprivileged areas of personnel dedicated to the cultural sector will be supported. The necessary instruments will aim at: funding studies from public budgets, while obligating the beneficiaries to settle and carry out their activity in certain underprivileged areas; the obligation of local public authorities to make housing available to them;
- through the involvement of Local Action Groups (GAL), the need for human resources in underprivileged communities will be identified. A national body of independent facilitators will be created, having the status of Ministry of Culture employees, and they will live in localities, which, from a geographical point of view, are close to more than two underprivileged areas.

7th operational objective. Development of government programs dedicated to financial and non-financial support of private initiatives that offer cultural products and services in communities lacking cultural infrastructure and/or in depopulated communities

By the end of the 3rd year of the programming interval, the existence of the normative framework is expected to allow the granting of public support for private initiatives dedicated to communities at risk of cultural exclusion. In particular, non-financial support mechanisms and a clear identification of communities at risk of cultural exclusion will be pursued. Priority will also be given to *cluster* initiatives and evaluation criteria starting from minimum technical and human resources standards.

8th operational objective. The provision and free use of the available public cultural infrastructure by private cultural operators, for non-profit activities, and by creators for a duration of at least 10% of the normal time of use

By the end of the 2nd year of the programming interval, the legislation on the funding of the use of public cultural infrastructure by private cultural operators and creators is to be amended.⁶ The details will cover those expenses that are normally incurred for the performance of cultural activities other than current ones.

9th operational objective. Funding the rehabilitation of the physical infrastructure of public and private cultural operators in order to comply with the European Union’s green economy targets, including through the use of renewable energy sources

By the end of the 2nd year of the programming interval, the rehabilitation needs will be identified, as well as the technical ways to achieve them and the funding mechanisms for this purpose will be created. The aim will be to improve energy efficiency using individualized approaches, adapted to local conditions, and priority will be given to technical solutions that use renewable technologies and materials, including traditional ones. By the end of the programming interval, the rehabilitation of all the physical infrastructure elements intended for cultural activities is anticipated.

The implementation of programs that support and ensure the reduction of the carbon footprint of cultural events and manifestations, both of public and private cultural operators. Also, by the end of the programming interval, programs will be implemented for the supply of energy from renewable sources, the use of environmentally friendly materials, the recycling and reuse of materials, the production of as little waste as possible resulting from cultural activities.

10th operational objective. Implementation of cultural programs developed especially for underprivileged communities - rural, small urban, periphery of the large urban, minorities, immigrants, including for Romanians outside the borders

⁶ The operation of public cultural institutions is carried out through the state/local budget. The amendment of the related legislation implies, among other things, the right of public institutions to allocate infrastructure and personnel resources for the benefit of private cultural operators, through the existing legislation on public-private partnership.

”Open Culture” Public Policy

By the end of the 2nd year of the programming interval, through consultations between the Ministry of Culture and local public authorities, the target groups, their needs and the material and human resources needed to create cultural programs dedicated to culturally underprivileged groups will be substantively identified. Priority will be given to optimizing the use of existing resources, including by involving people from those groups. Until the end of the programming interval, the existence of the cultural offer that satisfies the cultural needs of underprivileged groups in the most appropriate way is anticipated.⁷

11th operational objective. Active involvement of local communities, including through volunteers, in the development and distribution of creative content

By the end of the planning period, public cultural operators will use at least 15% of the human resources necessary for the communication of creative contents through volunteering. The involvement will explicitly target (organizational and technical) support operations, with volunteers such as pupils, students, seniors and other members of the local communities.

⁷ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/12/8917b14349af013a8555f58aeda30f07.pdf>, page 22.

3rd SECTION

Description of options to solve the identified problem/problems

◆ The no-action option

The lack of intervention will deepen the currently existing disparities in access to culture. Rural and small urban communities, with limited financial means, will still be unable to offer even a minimum of cultural products and services. This reality is highlighted by the fact that these communities are dependent on government financial support. Consequently, even traditional cultural expressions of local relevance are endangered. Equally, the lack of intervention will also affect the preservation state of cultural heritage built on the territory of these communities, as the local authorities lack the financial or operational capacity necessary for its conservation, restoration and enhancement.

Along with members of underprivileged local communities, the lack of government intervention will also negatively affect underprivileged social groups: people with disabilities, ethno-cultural minorities, migrants. Cultural operators do not own the entire necessary infrastructure to meet the needs of people with disabilities. As for minorities, their specific cultural needs will be endangered by the lack of basic conditions and infrastructure: spaces, equipment, facilities.

Local authorities and organizations are little prepared to offer immigrants a proper cultural life, which would allow integration into Romanian society. In the case of emigrant Romanians or, in general, of Romanians living outside the country, the responsibility to satisfy their needs belongs to the Romanian State, through the central public authorities and institutions.

The absence of a meaningful and well-targeted government intervention will not allow cultural operators and domestic creators to cope with cultural imports. The lack of concrete measures to support and protect local cultural production will

lead to the accentuation of cultural heritage losses and, implicitly, to the reduction of Romania's tourist attractiveness, to the endangerment of traditional culture and its communicators, as well as to the decrease of the general competitiveness of creators from Romania.

◆ Partial intervention option

The re-balancing of cultural supply and access throughout the country, as well as the real guarantee of access to culture for everyone, can be achieved through targeted measures that address, in an integrated manner, all sectors and sub-sectors of culture. Such an approach, which complies with the principles of subsidiarity and proportionality, means, on the one hand, positive discrimination measures to the benefit of underprivileged communities and individuals and, on the other hand, strengthening the capacity of CCSs to self-regulate and better integrate into national economic flows and international cultural markets.

Subsidiarity means the implementation of those measures that come to complement, in a sustainable way, the resources of local public authorities, of public and private cultural operators. The proposed approach aims at developing the premises for the creation and communication of cultural products and services and less at granting limited, punctual and temporary forms of support to certain categories of cultural beneficiaries.

Proportionality means that interventions will primarily be specific to Cultural and Creative Sectors, so that the support is adequate and necessary. At the same time, interventions will be targeted at those communities and social groups which face the most challenges in terms of real access to culture.

”Open Culture” Public Policy

Government intervention implies, first of all, the creation of legal, financial and administrative mechanisms and systems that allow cultural operators and creators to carry out their activities with as few constraints as possible and with as little administrative burden as possible. Secondly, government intervention aims to cover the human resource deficit in the cultural sector, both from a quantitative point of view and from the perspective of specific skills⁸ and abilities. Thirdly, the proposed measures also aim to facilitate the purchase of modern equipment and facilities, as well as to increase the degree of suitability of the spaces intended for culture to the needs of creators and the public.

The proposed measures aim for all categories of the public to have real access to all forms of cultural-artistic creation, in a fair way. This goal also includes supporting the access of all types of public, from outside the territory of the

country, to local cultural products and services.

◆ Total intervention option

This option implies centralized government intervention in all aspects of cultural life: creation, circulation and access. The central public authority undertakes all responsibilities regarding the cultural needs of the public, and decisions rest with the central public authority. This is an approach similar to that of totalitarian or illiberal states. Only those cultural needs that are considered relevant by the central public authority, which operates through local entities, with attributions and powers established by it, will be satisfied for local communities and social groups. The implementation of such an option is done through standardization and uniformity at all levels. The types of cultural expressions and their manifestation are decided by the central authority, through certain bureaucratic mechanisms.

⁸ <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/06/1cf4febedcf59992b59bb451926d9715.pdf>.

4th SECTION

Impact identification and assessment

4.1 The economic impact and the impact on the business environment

◆ Macroeconomic impact

The estimated macroeconomic impact can be measured by increasing the overall contribution of CCSs to sustainable development indicators, through all four specific objectives, ensuring the opening of access to funding, the training of specialists, the offer diversification, including for the coverage of rural areas.

By implementing the partial option, which involves a joint effort of public authorities and institutions in conjunction with the private economic environment, respectively alongside civil society, economic growth will be allowed to resume, since it was on an upward trend even before the COVID-19 pandemic, and brought a contribution of 3.14% to the Gross Domestic Product in 2016.⁹ Between 2011 and 2020, the number of employees in CCSs increased from 162,374 to 265,524 people. The share that CCS employees have among all employees in Romania increased from 3.7% to 5.3% between 2011 and 2020, but remains the lowest in the European Union.

The implementation of the partial intervention option, which includes the joint participation of the state and the private economic environment or civil society in compensating for the lack of cultural offer in underprivileged areas of Romanian society, will lead to the greatest impact. As shown in the "Analysis of the current cultural ecosystem situation", there are no strategies for the integration of young people in public cultural institutions, against a background of constant decrease in the number of CCS positions, which has led to

a gap between unemployed professionals and employees in the public system.¹⁰

◆ Impact on public investments

Investments made in Romania's CCSs experienced a constant upward trend, with an average annual growth of 8.7%. Thus, if in 2011, fixed assets in CCSs were quantified at RON 11.2 billion, and this amount increased to RON 23.1 billion in 2020.¹¹ If such investments are only supported by the state, this will lead to the relocation of economic activities, respectively to market distortion.

There are important gaps at the level of most counties regarding the funding of culture in the rural environment compared to the urban environment, to the disadvantage of the rural environment, and these gaps are more significant in the southern part of the country. Local public authorities mainly rely on Law no. 350/2005, which generically covers any non-profit project of interest to the community, to the detriment of Government Ordinance no. 51/1998, which is a legislative act dedicated to the funding of cultural projects with a focus on the funding of cultural non-governmental organizations at the level of county councils and municipalities.¹² All these will be solved by choosing the partial intervention option for the "Open Culture" Public Policy.

◆ Impact on the competitive environment and the field of state aids

Between 2011 and 2020, the work productivity of CCS employees increased constantly from EUR 40,791 to EUR 57,825 / number of employees.¹³ These financial data are obtained as a result of the significant contribution of the private sector (IT, advertising, architecture), therefore an excessive

9 UNESCO Culture for Development Indicators, Romania's Analytical Brief and Technical Report, National Institute for Cultural Research and Training (INCFC), 2019.

10 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pages 465-466

11 *Id.* pages 508-509.

12 *Id.* pages 648-649.

13 *Id.* pages 503-504.

”Open Culture” Public Policy

increase in the role of the state in this sector would lead to a decrease in the productivity of Romanian companies. Until the COVID-19 pandemic, the percentage evolution of profitability increased from 4% to 13.6% between 2011 and 2020¹⁴. Therefore, any brutal state intervention in this market would affect the profitability of economic operators.

An exclusive state intervention in the cultural sector will inevitably lead to a major distortion of the cultural market and of CCSs, therefore it is recommended to opt for the involvement of the private economic environment and civil society.¹⁵ CCSs are an important employer, with growth rates higher than the national average. These sectors are always dynamic and they represent an environment conducive to the development of the entrepreneurial spirit. Most of the companies are small and medium-sized enterprises, capable of creating new markets and stimulating cultural and creative access.¹⁶

◆ Impact on the business environment

The share of the Gross Added Value of the Cultural and Creative Sectors in the Gross Domestic Product has had a steady growth from 2.74% in 2015 to 3.27% in 2019. In absolute values, CCSs are considered to employ more people than tourism, with a ratio of 245,000 to 180,000 people, some of these employees being highly trained to adapt to new technologies, obtained as a result of the cultural infrastructure change.¹⁷

The context favours the increase of the demand for cultural goods and services, respectively the increase of access, stimulated by the existence of funding programs for the private environment in the CCSs, which led to the increase in the visibility of the CCSs as a whole. An important factor is the existence of a young workforce with a higher level of education and professional training than other sectors (for example, the industrial one), so there is a real potential for long-term development based

on creativity and less on physical investments (compared to other sectors of the national economy).¹⁸

◆ Impact on small and medium-sized enterprises

The lowest number of employees in small and medium-sized enterprises within CCSs is reported for the Cultural Heritage sector, with only 339 employees in 2019. The majority of CCS employees in the private sector work in the fields of books and press (20.4%), audiovisual and media (17.1%) and advertising (16.9%).¹⁹ Therefore, it is estimated that this public policy’s implementation will have a major impact if the partial intervention option is chosen, in which both the state and the private sector participate in taking over this effort.²⁰ The change of the tax regime and the emergence of additional costs (especially related to social contributions) represent disincentives in declaring all income and thus to the emergence of a grey market.²¹

◆ Impact on public services provided by central and local public administration institutions

By creating procedures and standards, the state exclusively undertakes additional tasks for its own employees, but it also raises the standards in the human resources market. If either of the partial or total intervention options is implemented, the role of the state is the most important, through the management of funds and the implementation of measures leading to the improvement of public services offered by central and local public institutions and administration. From 2017 to 2020, the share of state budget expenditures allocated to the Ministry of Culture decreased constantly from 0.41% to 0.18%²².

With regards to the funding of CCSs, differences are generally found between urban and rural areas,

14 *Id.* page 505.

15 For cultural goods and services in the period 2011-2020, the trade balance is negative. In the 2015-2020, trade deficit decreased by about 46%.

16 Starting from 2015 and continuing until 2020, foreign trade for the book sector recorded a trade surplus.

17 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - page 479

18 *Id.* page 534.

19 *Id.* page 481.

20 Both during the global financial crisis of 2008-2009 and during the COVID-19 pandemic, a drastic reduction in cultural access was observed, as well as in the ability of small and medium-sized enterprises to identify funding sources for organizational survival. The banking market crisis and the presence of other financial instruments dedicated to CCS funding created a system crisis which continues to have effects to this day.

21 https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - page 534

22 *Id.* page 648.

both in terms of expenses allocated to the cultural sector per beneficiary, and as a percentage of total expenditure, therefore deepening inter- and intra-regional gaps. The lack of access to the cultural offer of the rural population, together with the absence of a significant experience in cultural exports and the internationalization of contents, are to the same extent solved by the second option, i.e. partial intervention.²³

◆ Amount of economic benefits

The percentage evolution of economic profitability between the 2011 and 2020 was consistently positive, reporting an increase from 4.0% to 13.6%, with above-average percentages in the architecture sector (24.5%), considering the known conditions of a low need for resources and the high specific added value. Last but not least, the management of historical monuments and buildings ranks first on the commercial profitability list, precisely because Romania does not invest enough capital in protecting this infrastructure.²⁴ The implementation of the middle option, in which both the state and the private sector contribute to the achievement of the proposed objectives, will certainly lead to a major impact. The concrete opportunities that can be exploited by implementing the option of partial intervention consist in increasing and diversifying the cultural offer in relation to the development of new technologies;

◆ Amount of economic costs

Making investments in cultural infrastructure and expanding access to the artistic and cultural act for as many beneficiaries as possible will lead to the relaxation of the personal financial effort, which is already low in Romania. Thus, the percentage allocated by Romanian citizens for recreation and culture decreased dramatically between 2011 and 2021, from 3.3% to 1.5% out of their total annual expenses.²⁵ The creation of new

cultural mechanisms through the implementation of public policies will alleviate the level of public space cultural access which is lower in rural areas than in urban areas and will improve the level of participation which is lower than the European average for most types of public space access. The gradual transition to the digital environment automatically leads to lower costs for the beneficiary.

4.2 Budgetary and financial impact

If either of the partial or total intervention options is implemented, the budgetary and financial impact would be significant, proportional to the deficits in Romanian society and the low share of public investment in culture and recreation. As already shown, the evolution of investments in immovable assets in the CCSs has increased constantly, with an annual average of 8.7% between 2011 and 2020, from RON 11.2 billion to RON 21.1 billion, due to the high lagging degree in relation to other areas of public life.²⁶

The trend of the last 15 years has been to increase the frequency of funding sessions organized by local public authorities and, implicitly, to increase the number of funded cultural projects. Unfortunately, the pandemic context of the last 2 years seems to have interrupted this trend. In order to provide the necessary platform to relaunch the cultural policy, the partial intervention option will generate active measures and financial instruments at both central and local level to stimulate CCSs. The funds planned to be provided from national sources are part of an integrated program of implementation of existing and new public and private funding programs and initiatives, including at the level of the European Union and other international bodies, to position arts and culture as key sectors of historic, social and economic valorisation of cultural and creative resources.²⁷

²³ Considering 2018 as a reference year, the average of all expenditures allocated to culture, recreation and religion in rural areas was 5.38%. Between 2005 and 2020, there were at least four counties where not even one cultural project was financed: Călărași, Giurgiu, Teleorman and Galați.

²⁴ https://www.umpcultura.ro/Files/rezultate-ssdc/Analiza%20functionala_complet_07.22.pdf - pages 505-506.

²⁵ *Id.* pages 492-493.

²⁶ *Id.* pages 508-509.

²⁷ *Id.* page 648.

4.3 Social impact

◆ Impact on identified target groups

The rift between “public” and “private” is the effect of a number of factors that include: the legal-normative framework, which imposes on public operators a series of barriers in boosting the cultural offer; the constraints that affect the possibilities of public operators to enjoy a greater mobility of the human resources, access to well-trained and dynamic human resources; private operators have limited access to the physical infrastructure, especially with regard to the spaces needed to carry out their own activities.²⁸ This policy can also solve these problems. On the other hand, the presented options will not have negative consequences for certain professions, groups of employees or self-employed persons who carry out economic activities. We estimate that the targeted measures will have a positive impact in this regard. The option facilitates the creation of new jobs and will have a beneficial effect on citizens’ access to resources and cultural events. No specific negative consequences are estimated for certain professions, groups of employees or freelancers. The economic activities carried out by the targeted categories will be encouraged.

◆ Impact on vulnerable groups as defined by art. 6, letter p) of the Social Assistance Law no. 292/2011, as subsequently amended

Equal access to goods and services will not be affected. The creation of the above-mentioned mechanisms will also have a beneficial effect for groups and people belonging to vulnerable

groups, by diversifying the cultural offer for these environments. Also, a positive effect is estimated on localities with a shortage of relevant cultural events, especially in small urban and rural areas. The measures will contribute to better informing the public, not only from a cultural perspective.²⁹ The lack of intervention will deepen the currently existing disparities in access to culture. Therefore, rural and small urban communities, with limited financial means, will still be unable to offer even a minimum of cultural products and services in underprivileged environments. There will be no greater impact on certain groups or individuals out of those targeted.

◆ Impact on social services

The impact on services in terms of quality and equal access, as well as on the funding, organization or access to social, health and care services is not a direct one.

Measures can contribute positively to services in terms of quality and equal access.

4.4 Impact on the environment

A more efficient use of resources and pollution control are major drivers of economic growth, as shown by the European green industry. The adoption of sustainable mechanisms of efficiency and sustainability in the cultural sector is an immediate necessity, under a punctual intervention, adapted to the current state of affairs, which in most cases is characterized by ignorance and anachronism, especially in rural areas and socially distressed areas. In many cases, communication mechanisms in the cultural sector still involve material and resource consumption that can be reduced by adapting to new or already established means of communication. Staff qualification or

²⁸ INCFC research shows that “the organization of cultural events in rural areas requires at least one person responsible for cultural activities, as well as the existence of a compliant infrastructure and the necessary equipment. There is also a need for budgetary support from the local authorities, but also from other public institutions in the commune, nearby cities or an involvement at county level.” The same source also mentions: “there is a need for constant communication and collaboration with the cultural institutions financed by the county councils (performing arts institutions, urban cultural establishments, cinemas) in order to organize cultural events in rural areas or to facilitate the participation of the public and from rural areas in events organized in urban areas. At the same time, it is necessary to ensure the diversity of cultural activities and their distribution throughout the year, so that the annual budget directed to culture is not entirely allocated to a single event. Also, prioritizing the funding of cultural education is essential to encourage the involvement of citizens in the cultural activities of the community, especially young people”

²⁹ In this sense, Romania’s National Sustainable Development Strategy 2030 shows that “The 2030 Agenda for Sustainable Development mentions culture for the first time within the context of sustainable development goals, both in terms of its transversal dimension (in relation to education, food security, the environment, economic growth, sustainable models of consumption and production, and peaceful and inclusive societies) and in terms of its direct dimension in the context of the sustainable development of cities and communities”.

the updating of recruitment criteria represent optimal solutions for aligning with the current communication and informational framework, facilitating both the efficiency of the communication system at national and international level, as well as the diminishing of material consumption. Facilitating access to the cultural act through the development of new mechanisms adapted to current and future technological advances, but also through the adequate management of the needs identified in respect to cultural access, will certainly have direct implications on sectoral and general access to resources.

◆ **Impact on protected species, natural habitats, protected areas and landscapes**

The integrity of the protected natural areas is conferred by a good functioning of all the elements that make up the current ecosystems. By nature, population dynamics of species are maintained within certain limits. They will suffer an increase or decrease in numbers only if internal or external factors appear that modify the populations' qualitative and quantitative structure.

In this sub-chapter, the targeted aspects highlight the existence of a certain interest regarding the elements of impact on protected species, natural habitats, protected areas and landscapes, which can be increased by the complementary application of the partial and total intervention options. If non-intervention maintains

a general approach which is of no interest for this case and the total intervention has a somewhat neutral effect, the partial intervention is the one that generates awareness and involvement by introducing environmental elements into the evaluations carried out prior to the organization and carrying out of cultural acts. For the success of the intervention, this option implies an increase in the degree of responsibility of the involved factors, both in respect of authorities and of cultural operator beneficiaries.³⁰

◆ **Impact on environment quality**

The expected results of the analysed intervention options indicate net benefits in favour of the partial intervention option. At government level, the concerns regarding this sector generated a unitary evolution for activity sectors, a fact highlighted by the score of the total intervention option (see Annex). For the cultural sector, the partial intervention has a consistent positive impact, by promoting new concepts of operation and development, with positive results both from a sustainability standpoint, but also from an economic efficiency standpoint. The diversification of cultural creation favours material consumption adapted to the current supply of available raw materials, including recyclable or reusable materials. Partial intervention, together with total intervention, generates certain benefits in the environmental quality sector.

³⁰ The cultural sector and its actions have an impact on the natural environment, protected species, natural habitats, protected areas and landscapes. It can be determined by the level of environmental awareness and development of environmental practical skills of individuals involved in the cultural sector (operators, creators, public). A favourable, neutral or minimally negative environmental behaviour represents the totality of concrete actions and acts of people directly or indirectly related to the natural environment, which involve lifelong learning. The guiding principles are awareness, knowledge, attitudes, skills and participation. The application of these principles is positive in all three scenarios, with more applicability in the partial intervention option.

5th SECTION

Methodology for preliminary impact assessment /option selection

Of the three presented options, the second option, i.e. "partial intervention", is to be implemented. This option enables the resolution of structural challenges that endanger citizens' constitutional right of access to culture, while allowing local communities, individual creators and public and private cultural operators the opportunity to find the most suitable solutions for specific, punctual situations.

The actions proposed under this option aim for the public, regardless of its type, to have easy, adequate, fast and convenient access to all forms of cultural creation. Equally, taking into account the specifics of each CCS, government intervention will be proportionate, so that public resources do not double or reduce the economic and self-sustaining potential of private cultural creators and operators.

Considering these reasons, the proposed actions concern a better adaptation of the legal-normative framework to the specifics of each CCS and the strengthening of their active role in the social and economic life of Romania, respectively the transition from a paradigm of the net beneficiary of resources to that of a sector whose economic potential is fully exploited. Concrete actions concern:

- a) labour and social protection legislation. On the one hand, the aim is to make the legal norms regarding individual employment contracts more flexible, so that they are appropriate for the cultural sector, which has other features than those in the industrial, educational or public health sectors. On the other hand, the significant contribution of cultural creators to the general well-being of society is sought, so that they can have a decent life even when their creative capacities or cultural expression have been reduced or lost;
- b) training the professionals working in the sectors of culture and training the public. In the case of professionals working in the public system, the aim is to create mechanisms that establish a real obligation to train employees in the cultural sector, punishable in case of non-fulfilment, as well as to evaluate the quality of training by reporting on work results and increasing

the performance of employer organizations. In the case of independent creator professionals, it is necessary to clarify the mechanisms to facilitate the funding of their participation in training programs. On the other hand, in order to educate the public, a stronger involvement of the CCSs is sought, which, through self-regulation, will create and apply models of good practice in cultural communication. In the same direction as educating the public, the implementation of some mechanisms will be pursued to reduce the distance between cultural products and services and the public;

- c) cultural infrastructure. It is intended to optimize the use of existing resources, especially those publicly-owned, so that existing but unused or underutilized resources can be made available to non-profit private cultural creators and operators free of charge. Such an approach starts from the premise that the physical infrastructure has already been paid for by citizens' contributions, and thus users would only bear the costs associated with use. On the other hand, significant government intervention is needed to reduce imbalances, both in terms of physical infrastructure (spaces) and in terms of facilities and equipment. Emphasis will be placed on providing the necessary means to reduce the beneficiary's distance from the cultural product/service, especially in terms of direct, physical access;
- d) communication, dissemination, distribution of cultural expressions. Although, generally, the communication of culture is closely related to freedom of expression, access to culture is conditioned by the knowledge of the existence of a certain cultural offer. That is why special efforts will be allocated to improve communication networks, so that the information is actually available to any interested person. Equally, priority will be given to initiatives that demonstrate the ability to communicate to underprivileged communities and groups in a sustained, coherent, appropriate and long-term manner.

6th SECTION

Public consultation report

Following the public consultation, an observation was formulated by the National Association of Librarians and Public Libraries in Romania. This observation was general and concerned aspects related to the implementation of the public policy, and not to its content. The formulation and content of the observation did not allow its integration into the final document.

7th SECTION

Annex - Action plan

1st operational objective. Creation of a functional national platform for the promotion and administration of public and private funding programs dedicated to cultural activities and creators

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Improving the normative framework for the establishment of the national platform for promoting and managing programs	Ministry of Culture Government Parliament Non-governmental organizations	2023-2024	Drawn-up and adopted legislative framework for the operation of the national platform	Number of developed legislative acts Number of adopted legislative acts Internal documents	As per the law	
Putting into operation of the national platform for program promoting and managing	Ministry of Culture National Heritage Institute (INP)	2023-2026	1 functional national platform	Number of included programs Databases Internal documents	During implementation	1,000,000

2nd operational objective. Opening up private funding to independent cultural operators and creators

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Creating the normative framework for strengthening the interest of private financiers in the cultural sector	Ministry of Culture Government Parliament Private financiers	2023-2024	2 developed and approved legislative initiatives dedicated to private funding	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Developing and implementing a joint government-private approach for communicating private-private funding arrangements	Ministry of Culture Private financiers	2024-2027	1 developed and approved collaboration protocol At least 11 functional working groups, corresponding to CCSs 1 completed communication campaign between the government and private funders	Internal documents Activity reports Communication campaign	During implementation	10,000

3rd operational objective. Facilitating public and/or private national and international cross-funding

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET EUR
Improving the regulatory framework in order to simplify access to funding	Ministry of Culture Government Parliament Public and private financers Cultural operators	2023-2024	2 developed and approved legislative initiatives dedicated to funding	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Implementation of funding programs	Ministry of Culture Public and private financers	2024-2027	At least 15 functioning funding programs At least 500 existing beneficiaries of funding	Number of funding programs Amount of funding granted Number of funding beneficiaries The number of beneficiaries of cultural actions	During implementation	150,000,000

4th operational objective. Creation of mandatory periodic training programs in cultural sectors for employees of public and private cultural operators and for creators, as defined in the relevant legislation

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Modification of the normative framework in the sector of professional training	Ministry of Culture Ministry of Labor and Social Solidarity Public authorities	2023-2025	At least 1 developed and approved legislative initiative	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Implementation of professional training programs, including with regards to the updating of the Romanian Classification of Occupations (COR)	Ministry of Culture National Qualifications Authority (ANC) Professional training operators	2024-2027	At least 5 functional professional training programs	Number of beneficiaries Program specific documents	During implementation	1,500,000

5th operational objective. Creating mechanisms to verify and validate the skills acquired following training, using tools to measure the results and impact of the activities associated with the skills

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Organization of an extended public consultation	Ministry of Culture Professional organizations Public institutions and private organizations in the cultural sector	2023-2025	1 carried out public consultation on a new mechanism for verification and validation of professional skills At least 5 developed verification and validation mechanisms and methods	Programming and approval documents Internal analysis and reports Inter-institutional communication documents	As per the law	
Piloting the mechanism for verification and validation of professional skills	Ministry of Culture Professional organizations Public institutions and private organizations in the cultural sector	2023-2025	At least 5 updated verification and validation mechanisms and methods	Internal analysis and reports Inter-institutional communication documents Strategic documents and work instruments	During implementation	200,000
Creating a package of impact analysis tools on professional skills	Ministry of Culture	2023-2028	1 drawn-up analysis framework	Analysis and evaluation documents Databases Approved manuals and methodologies	During implementation	50,000

6th operational objective. The establishment of a body of independent facilitators, working at micro-regional level, to ensure and facilitate the creation and mobility of cultural products and services in underprivileged environments - rural, small urban, peripheral urban or communities with a population predominantly belonging to underprivileged minorities

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Improving or creating socio-demographic and statistical indicators on underprivileged environments and people	Ministry of Culture National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) National Institute of Statistics (INS)	2023-2025	A new measurement system for socio-demographic and statistical indicators on underprivileged environments and people	Analysis and evaluation documents Inter-institutional communication documents	As per the law	30,000
Creating the normative framework for the professionalization of cultural facilitators for underprivileged environments	Ministry of Culture Ministry of Education Ministry of Labor and Social Solidarity Government Parliament Local public authorities Cultural operators	2023-2027	1 developed and approved legislative initiative dedicated to underprivileged cultural environments	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Operationalization of the body of independent cultural facilitators, including with regards to their formation and distribution in the territory	Ministry of Culture Ministry of Labor and Social Solidarity National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Local public authorities Cultural operators	2023-2027	1 national functioning operation mechanism of the body of cultural facilitators At least 30 trained facilitators At least 5 pilot actions at national level	Strategic and programming documents Analysis and evaluation documents Inter-institutional communication documents	During implementation	3,000,000

7th operational objective. Development of government programs dedicated to financial and non-financial support of private initiatives that offer cultural products and services in communities lacking cultural infrastructure and/or in depopulated communities

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Creating the normative framework for granting public support for private initiatives dedicated to communities at risk of cultural exclusion	Ministry of Culture Ministry of Education Ministry of Labor and Social Solidarity Government Parliament Local public authorities Cultural operators	2023-2024	1 developed and approved legislative initiative dedicated to underprivileged cultural environments	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Implementation of funding programs	Ministry of Culture Ministry of Finance Local public authorities Cultural operators Non-governmental organizations	2025-2027	At least 2 developed and approved strategic programming documents 2 project tenders carried out	Strategic programming documents Background and implementation documents Projects Ex-ante and interim analysis	During implementation	20,000,000

8th operational objective. The provision and free use of the available public cultural infrastructure by private cultural operators for non-profit activities, and by creators for a duration of at least 10% of the normal time of use

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Creation of the normative framework for the use of public cultural infrastructure by private cultural operators	Ministry of Culture Government Parliament Local public authorities Cultural operators	2023-2025	1 drawn-up and approved legislative initiative for funding the use of public cultural infrastructure by private cultural operators	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Implementation of the mechanism regarding the use of public cultural infrastructure	Ministry of Culture Local public authorities Cultural operators Non-governmental organizations	2025-2027	1 functional national infrastructure use mechanism At least 100 implemented national pilot actions	Strategic and programming documents Analysis and evaluation documents Ex-ante and interim evaluation	During implementation	50,000

9th operational objective. Funding the rehabilitation of the physical infrastructure of public and private cultural operators in order to comply with the European Union’s green economy targets, including through the use of renewable energy sources

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Carrying out an analysis to identify the rehabilitation needs, and the technical ways to achieve the rehabilitation of the physical infrastructure	Ministry of Culture Ministry of Development, Public Works and Administration Local public authorities Public cultural institutions	2023-2024	At least 5 completed databases	Collected items Internal analysis and documents	During implementation	3,000,000.
Drawing up of strategic documents on the implementation and funding of infrastructure rehabilitation	Ministry of Culture Ministry of Development, Public Works and Administration National Heritage Institute (INP) Local public authorities Public cultural institutions	2024	At least 3 developed and approved strategic documents	Internal analysis and documents Inter-institutional communication	During implementation	15,000
Implementation of strategies and programs for greener cultural actions	Ministry of Culture Ministry of Environment Local public authorities Cultural operators Event organizers	2023-2030	Mobile waste sorting/compaction equipment	Number of recycled tonnes of waste Number of reused tonnes of materials	During implementation	
Implementation of funding programs	Ministry of Culture Ministry of Development, Public Works and Administration National Heritage Institute (INP) Local public authorities Cultural operators	2025-2027	At least 2 developed and approved strategic programming documents 2 project tenders carried out	Strategic programming documents Background and implementation documents Projects Ex-ante and interim analysis	During implementation	150,000,000

10th operational objective. Implementation of cultural programs developed especially for underprivileged communities - rural, small urban, periphery of the large urban, minorities, immigrants, including for Romanians outside the borders

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Conducting an analysis to identify the needs of culturally underprivileged groups	Ministry of Culture Local public authorities Public cultural institutions National Institute for Cultural Research and Training (INCFC) Romanian Cultural Institute (ICR)	2023-2024	Databases	Collected items Internal analysis and documents	During implementation	10,000
Adoption of the specific regulatory and administrative framework	Ministry of Culture Ministry of Foreign Affairs Ministry of Labor and Social Solidarity Romanian Cultural Institute (ICR) Government Parliament Local public authorities Cultural operators Non-governmental organizations	2024	1 developed and approved legislative initiative dedicated to underprivileged cultural environments	Analysis and evaluation documents Legislative documents Approved normative acts	As per the law	
Implementation of cultural programs	Ministry of Culture Local public authorities Cultural operators Non-governmental organizations	2025-2028	At least 2 drawn-up and approved strategic programming documents 2 project tenders carried out	Strategic programming documents Background and implementation documents Projects Ex-ante and interim analysis	During implementation	150,000,000

11th operational objective. Active involvement of local communities, including through volunteers, in the development and distribution of creative content

Actions	Institutions	Implementation period	Results	Indicators	Evaluation stages	BUDGET (EUR)
Adoption of the normative framework on volunteering regarding volunteers' involvement in cultural activities in local communities	Ministry of Culture Ministry of Labor and Social Solidarity Government Parliament Public cultural institutions	2023-2030	1 public carried out consultation on legislative initiatives At least 5 completed and approved normative acts	Programming and approval documents Internal analysis and reports Inter-institutional communication documents	As per the law	
Implementation of volunteer programs dedicated to cultural actions in local communities	Ministry of Environment Local public authorities Cultural operators Non-governmental organizations	2027-2030	At least 2 developed and approved strategic programming documents At least 100 pilot projects carried out	Strategic programming documents Background and implementation documents Projects Ex-ante and interim analysis	During implementation	500,000

Post-adoption measures

---

1. The amendment of Government Ordinances no. 51/1998 and 350/2005 intended to lead to the operationalization of diversified cross-funding (public-public, public-private) of the cultural offer for underprivileged communities and groups - deadline 2023.

2. Establishment of a national training program for the specialists needed at the level of all cultural operators in the country - deadline 2023.

3. Establishment of a national funding program for the creation of new cultural infrastructure and for the improvement of the existing one - deadline 2024.

4. Establishment of a national platform for the selection and promotion of relevant cultural creations - deadline 2023.

5. Encouraging the private economic environment to provide funding for independent cultural operators and creators - deadline 2024.

6. The establishment of a national program for the assessment of the minimum necessary skills and the necessary standards for working in public cultural institutions - deadline 2024.

7. Establishing a national body of facilitators of the cultural act in environments with limited access to the cultural offer - deadline 2023.

8. Amending the special laws regulation the operation of museums, libraries, cultural establishments and performing arts institutions to facilitate the access of independent cultural operators to infrastructure subsidized by public funds (minimum guaranteed access) - deadline 2024.

9. Establishment of a national funding program for cultural programs in underprivileged communities (positive discrimination) - deadline 2024.

10. Amending the volunteering law to regulate the minimum guaranteed access of volunteers to the activities of promoting and carrying out cultural activities in public institutions - deadline 2024.

11. Amending the law on associations and foundations to allow a minimum guaranteed access to cultural infrastructure subsidized by public funds (minimum 10% of annual programs) - deadline 2023.

The success of the public policy implementation depends on the implementation of coherent and convergent measures, at the level of the entire country, aimed at the following:

1. The communication and explanation, by the Ministry of Culture, to the general public and to the local public authorities of the measures proposed through this public policy. This will be done both through media campaigns and through events organized in different localities in the country. Deadline - permanent;

2. Creation of an aggregator of statistical information, at national level, which will include the necessary tools for the permanent collection of information about cultural operators and workers, cultural infrastructure and cultural access. In parallel, it is necessary to work together with the national statistical data aggregators, so that information can be collected in a way that allows for the most careful analysis of data relevant to the cultural sector. Deadline - permanent;

3. Creation of an aggregator of statistical information, at national level, which would include the tools necessary to evaluate the performance obtained following the training of the staff of cultural organizations and cultural workers. This measure also includes the publication of these tools for use by all interested organizations, as well as the collection of information. Deadline - permanent;

4. The creation, by the Ministry of Culture, the Romanian Cultural Institute (ICR) and the Ministry of External Affairs (MAE), of permanent joint working groups to implement the actions regarding the export of cultural products and services created in Romania. Deadline - permanent.

”Open Culture” Public Policy

The monitoring of the public policy implementation will be carried out by the Ministry of Culture and the National Institute for Cultural Research and Training (INCFC). Statistical investigation and qualitative analysis tools are used for monitoring. It is necessary to develop new tools that allow in-depth analysis based on coherent, credible, accessible and relevant information. Measurements will be made annually, by using reporting mechanisms with higher frequencies of at least one month.

The evaluation will follow the evolution of the results, respectively the way in which cultural access needs are met. In situations where implementation difficulties are found, corrective measures will be proposed, particularly with regard to underprivileged communities and groups.

The main indicators that will be used in monitoring and evaluating the implementation of the public policy are:

- the number of people who used cultural goods and services, broken down by type of good/service; cost of use; elements of socio-demographic differentiation; the distance to the cultural good/service, etc.;
- the number of beneficiaries of the funding programs and the value of the granted funding, by type;
- the number of people who have been trained;
- the number of cultural facilitators;
- the number of exported cultural goods/services and the value of these exports, by category;
- the number of volunteers involved by cultural organizations;
- the number of organizations and cultural workers who used the spaces made available by public cultural institutions.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

Titlul proiectului: **VIZIUNE STRATEGICĂ ȘI COERENTĂ PENTRU SECTORUL CULTURAL**

Codul proiectului: **SIPOCA 709 / MySMIS2014+: 129541**

Editorul proiectului: **Ministerul Culturii prin Unitatea de Management a Proiectului**

Data publicării: **octombrie 2023**

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu
poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Material distribuit gratuit